

MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULU

KADETTIEN OPISKELUN KUORMITTAVUUS TYÖSSÄ  
JAKSAMISEN NÄKÖKULMASTA

Kandidaatin tutkielma

Kadetti

Ilkka Soininen

76. Merikadettikurssi

Rannikkojoukkolinja

Huhtikuu 2009

## Maanpuolustuskorkeakoulu

Kurssi Merikadettikurssi 76	Linja Rannikkojoukkolinja	
Tekijä Kadetti Ilkka Soininen		
Tutkielman nimi <b>Kadettien opiskelun kuormittavuus työssä jaksamisen näkökulmasta</b>		
Oppiainen, johon työ liittyy Sotilaspedagogiikka	Säilytyspaikka Kurssikirjasto (MPKK:n kirjasto)	
Aika Huhtikuu 2009	Tekstisivuja 25	Liitesivuja 16
<b>TIIVISTELMÄ</b> <p>Tutkimus käsittelee Kadettien opiskelun kuormittavuutta työssä jaksamisen näkökulmasta. Työssä jaksamisella tarkoitetaan kokonaisuutta, jonka muodostavat työ, ihminen ja ympäristö. Tutkimus on rajattu käsittämään kaksi nuorinta kadettikurssia, ja heidän opintonsa Maanpuolustuskorkeakoululla.</p> <p>Tutkimus on sotilaspedagogiikan alaan liittyvä kvantitatiivinen tapaustutkimus.</p> <p>Tutkimuskysymyksinä olivat: ”Mitkä asiat opiskelija kokee kuormittaviksi omassa opinnoissaan?” ”Mitkä asiat koulun rakenteissa tuntuvat opiskelijan mielestä kuormittavilta?” ”Millä lailla opiskelun kuormittavuus näkyy opiskelijan ulkopuolisessa elämässä?” ”Millä lailla kadetin elämäntilanne vaikuttaa eri osa-alueiden kuormittavaksi tuntemiseen?”</p> <p>Lähteinä käytettiin pääasiassa työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja sekä siviilioppilaitoksissa tehtyjä vastaavankaltaisia tutkimuksia. Tutkimuksessa ei käytetty ulkomaisia lähteitä.</p> <p>Tutkimuksessa ilmeni, että kadettien opiskelu on varsin monimuotoista ja kadettien tuntema kuormitus on monisäikeistä ja riippuvaista useista eri seikoista. Kadettien osalta tärkeimmiksi kuormitusta alentaviksi osoittautuivat toimivat ihmissuhteet ja itse valittu asumismuoto. Suurimmiksi kuormitusta lisääviksi tekijöiksi nousivat</p>		

oppilaitoksen ja siviilimaailman ristiriidat sekä työn järjestelyissä ja niihin vaikuttamisessa ilmenneet epäkohdat.

Avainsanat

Työssä jaksaminen, kuormitus, opiskelu, työhyvinvointi

# SISÄLLYS

<b>1. JOHDANTO</b>	<b>1</b>
<b>2. TUTKIMUKSEN TEOREETTINEN TAUSTA</b>	<b>2</b>
2.1. TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TUTKIMUSKYSYMYKSET	2
2.2. TUTKIMUSMENETELMÄT	4
<b>3. TUTKIMUKSEN VIITEKEHYS</b>	<b>5</b>
3.1. TYÖSSÄ JAKSAMINEN	5
3.2. PSYKOSOSIAALINEN TYÖYMPÄRISTÖ	7
<b>4. AIEMPI TUTKIMUSTIETO</b>	<b>8</b>
4.1. KUORMITTAVUUS OPINNOISSA	9
4.2. OPINTOJEN TUKALUUS JA ONNI –YLIOPISTO-OPINTOJEN KUORMITTAVUUS	10
4.3. NUORTEN AIKUISTEN TYÖSSÄ JAKSAMINEN	11
<b>5. KADETTI TYÖNTEKIJÄNÄ</b>	<b>11</b>
<b>6. KYSYMYSSARJA</b>	<b>13</b>
6.1. POHJATIEDOT	14
6.2. KUORMITTAVUUS	14
6.3. TYÖYMPÄRISTÖ	14
<b>7. TULOKSET</b>	<b>14</b>
7.1. POHJATIEDOT	15
7.2. KUORMITTAVUUS	15

7.2.1. SOSIAALINEN KUORMITTAVUUS	15
7.2.2. FYYSINEN KUORMITTAVUUS	16
7.2.3. TIEDOLLINEN KUORMITTAVUUS	17
7.3. TYÖYMPÄRISTÖ	17
7.3.1. PERUSTEHTÄVÄ	17
7.3.2. JOHTAMINEN	18
7.3.3. YKSILÖLLINEN KÄYTTÄYTYMINEN	19
7.3.4. TYÖN ORGANISOINTI	21
7.3.5. YHTEISTYÖ	22
7.3.6. TYÖN JA VASTUUN JAKO	22
<b>8. YHTEENVETO</b>	<b>23</b>
<b>9. JOHTOPÄÄTÖKSET</b>	<b>24</b>
<b>LÄHTEET JA KIRJALLISUUS</b>	<b>26</b>
<b>LIITTEET</b>	<b>27</b>
KYSYMYSSARJA	28
VASTAUKSET	33

# **KADETTIEN OPISKELUN KUORMITTAVUUS TYÖSSÄ JAKSAMISEN NÄKÖKULMASTA**

## **1. JOHDANTO**

Työhyvinvointi ja työssäjaksaminen ovat niin tutkimuksen kuin kehittämisen osalta suuri osa nykypäivän hektistä työelämää. Viime vuosina erityistä huomiota on alettu kiinnittää erityisesti myös nuorten aikuisten työssäjaksamiseen, tästä osoituksena Työministeriön tutkimus: ”Nuorten aikuisten työssä jaksaminen” (Ek, Laitinen et al, 2003)

Työelämän suorituspainneiden sekä siviilielämän sosiaalisten ja taloudellisten huolien siirtyessä yhä aiempaan elämänvaiheeseen myös opiskeluaikaisen työssäjaksamisen ja työhyvinvoinnin kehittäminen on hetki hetkeltä ajankohtaisempi aihe. Nopeutunut opiskelutahti, työssäkäynti opintojen ohella, opintojen nopean etenemisen paineet sekä nuoruusiän uusien kehitystehtävien yhteensovittaminen samanaikaisesti ovat vaativa tehtävä (Opintojen tukaluus ja onni, 2002). Yliopistokentän yleiset suorituspainneet valmistumisesta hyvin arvosanoin jatkuvan kilpailun keskellä kilpailukyvyyn säilyttämiseksi työmarkkinoille siirryttäessä ei yleensä ole ollut suorassa yhteydessä opintoihin Maanpuolustuskorkeakoulussa. Siirtyminen Bolognan-prosessin mukaiseen tutkintorakenteeseen ja sen myötä tapahtunut opintojen uudistaminen on kuitenkin lisännyt opiskelijoiden vastuuta sekä opintojen kokonaiskuormittavuutta ja siten kiristänyt myös kadettiopiskelijoiden välistä kilpailuasetelmaa, niin opintojen aikaisissa kuin työelämään siirtymisessä tehtävien valintojen osalta. Laadunvarmistustyön yhteydessä havaittiin, että ”Kaikissa oppiaineissa ylikuormittavuutta ei ole pystytty poistamaan. Maanpuolustuskorkeakoulussa suoritettavia tutkintoja kuormittaa myös lähiopetukseen käytettävä suhteellisen suuri ajallinen kesto, sekä sotilasammattilliseen osaamisen ja siihen

harjaannuttamiseen käytettävä aika.” (Sotatieteellisten perustutkintojen uudistuksen raportti, 2006)

Tutkielmassa keskitytään tarkastelemaan kadettien opiskelua Maanpuolus-tuskorkeakoululla suoritettavina ajanjaksoina. Aineisto on kerätty tutkimalla aiheeseen liittyvää kirjallisuutta niin siviilimaailmasta kuin puolustusvoimista.

Tutkijan kiinnostus aihetta kohtaan lähti liikkeelle hänen omakohtaisista kokemuksista ensimmäisellä Maanpuolustuskorkeakoulun ”Bologna-kurssilla”. 93. 76. Kadettikurssi on joutunut koekaniinin asemaan tutkintoa kehitettäessä toimivaksi kokonaisuudeksi. Viitteiden ja toimintatapojen hakeminen siviiliyliopistoista ja niiden istuttaminen sotilasopetuslaitoksen satavuotiseen toimintatapakulttuuriin on ollut ja tulee olemaan haastavaa. Tämän prosessin vaikutukset näkyvät kaikkein eniten opiskelijan asemassa ja jaksamisessa. Kadetti on opiskelijana varsin omalaatuinen: sotatieteellistä alempaa korkeakoulututkintoa suorittava korkeakouluopiskelija, joka samanaikaisesti hankkii upseerin ammatillista pätevyyttä suorittamalla muun muassa erinäisiä käytännönkokeita ja auskultointeja. Tämä yhdistelmä asettaa runsaasti ajallisia rajoitteita opintojen suorittamiseen, jolloin vaatimukset opintojen suorittamiselle saattavat tuntua jopa mahdottomilta. Tutkielmallani toivon saavani esiin opiskelijan näkökulman kadettien opiskelun kuormittavuudesta.

## 2. TUTKIMUKSEN TEOREETTINEN TAUSTA

Seuraavassa kappaleessa käsitellään tutkimuksen tarkoitus tutkimuskysymyksiin, kerrotaan aineistonhankintaprosessista sekä määritellään ja perustellaan valittuja tutkimus- ja analyysimenetelmiä.

### 2.1. Tutkimuksen tarkoitus ja tutkimuskysymykset

Tutkimuksen tarkoituksena on kartoittaa kadettien tuntemuksia heidän oman opiskelunsa kuormittavuudesta työhyvinvoinnin ja työssäjaksamisen mittareiden mukaisesti. Laajalla kyselytutkimuksella pyritään löytämään kadettien näkökulmasta opintojen kuormittavia

tekijöitä sekä niiden syy-seuraussuhteita yksittäisen opiskelijan elämään.

Oletuksena on, että opiskelijan elämäntilanteella on selkeä vaikutus opintojen kuormittavuuden tuntemukseen.

Työssäjaksamisen ja työhyvinvoinnin mittarit ovat siviilimaailmassa olleet pitkään hyväksi havaittuja keinoja kartoittaa ja kehittää työympäristöä suotuisammaksi ja tuottavammaksi. Samanlainen kehitystyö on aloitettu myös siviilioppilaitoksissa jo joitain vuosia sitten. Tämä johtunee jatkuvasti kuormittavammaksi muuttuvasta opiskelusta, sekä työ- ja opiskelijaelämän suuremmista vaatimuksista niin opintojen sisältöjen kuin niiden suorittamisen suhteen. Työhyvinvointi- ja työssäjaksamistutkimus on puolustusvoimissa kuitenkin vielä varsin vähäistä. Työhyvinvoinnin ja työssäjaksamisen mittarit ovat keinoja saada esiin ja kehittää varsinkin suurien alemman tason toimijoiden työskentelyä ja työympäristöä, sama ajatusmalli pätee myös opiskelijoihin puolustusvoimissa. Kadettiopiskelijoiden tutkinto on hyvin monipuolinen ja vaativa, akateemisen tutkinnon suorittaminen yhdessä ammatillisten pätevyyksien auskultoimisen kanssa asettaa opiskelijan tilanteeseen, jossa työtaakka saattaa kerääntyä hyvinkin suureksi.

Tutkimustyön muodostuminen alkoi laajasta otsakkeesta Kadettien opiskelu, josta se muokkautui hyvinkin pian Kadettien opetuksen kuormittavuuden tutkimiseksi. Niin tutkimustyön ohjaajan, koulutustaidon laitoksen opettajien kuin opiskelijatovereiden kanssa käytyjen keskustelujen perusteella työn suurimmaksi kiinnostuksenaiheeksi nousikin Kadettien opiskelun, eikä suinkaan opetuksen tutkiminen. Keskustelujen ja oman pohdinnan jälkeen tutkimukse päätettiin rajata vahvasti Maanpuolustuskorkeakoululla suoritettaviin opintoihin, joiden pääpaino on akateemisen tutkinnon suorittamisessa. Tämän rajauksen myötä tutkimuskysymyksiksi muotoutuivat: ”Mitkä asiat opiskelija kokee kuormittaviksi omissa opinnoissaan?” ”Mitkä asiat koulun rakenteissa tuntuvat opiskelijan mielestä kuormittavilta?” ”Millä lailla opiskelun kuormittavuus näkyy opiskelijan ulkopuolisessa elämässä?” ”Millä lailla kadetin elämäntilanne vaikuttaa eri osa-alueiden kuormittavaksi tuntemiseen?”



## 2.2. Tutkimusmenetelmät

Tutkimuksen kohteena olivat sotatieteellistä alempaa korkeakoulututkintoa Bolognan-prosessin mukaisen tutkintorakenteen mukaisesti suorittavat kadettiopiskelijat. Rajausta oli tarpeellinen, jotta tutkittavan joukon lähtökohtatilanne olisi vertailukelpoinen. Jotta omakohtaiset kokemukset opiskelujen suorittamisesta eivät vaikuttaisi liikaa tutkimustyön tekemiseen päätettiin 93. / 76. kadettikurssi jättää tutkimuksen ulkopuolelle. Kyselytutkimus tehtiin ensimmäisen ja toisen vuosikurssin opiskelijoille kevätlukukauden alkupuolella, jolloin ensimmäisellä vuosikurssilla oli takanaan noin kuusi kuukautta opintoja Maanpuolustuskorkeakoulussa ja toisella noin 12 kuukautta Maanpuolustuskorkeakoululla sekä noin viisi kuukautta Puolustushaarakouluilla. Kahden tutkittavan kurssin suurimpana erona oli opetussuunnitelman uudistaminen kurssien välillä. Näin ollen oletetaan, että vuosikurssien vastausten välillä on nähtävissä eroja siten, että nuoremman kurssin opiskelijat eivät koe opiskeluaan yhtä kuormittavaksi kuin vanhemman kurssin opiskelijat. Tämän suuntaisiin vastauksiin voi toki vaikuttaa myös opintojen sisältö eri vuosikursseilla.

Tutkimuksen teoreettisen taustan hankkimiseen käytettiin puolustusvoimien omaa tutkimustietoa, siviilioppilaitoksissa tehtyjä tutkimuksia sekä työministeriön julkaisemia tutkimuksia ja mittareita. Kadettien opiskelua koskevan tiedon keräämiseksi tehtiin laajamittainen kyselytutkimus kahdelle Maanpuolustuskorkeakoululla opiskelevalle kadettikurssille.

Tutkimus on kvantitatiivinen tapaustutkimus, jolla pyritään selvittämään kadettien opetuksen kuormittavuutta ja sen olosuhteita sekä taustoja.

### 3. TUTKIMUKSEN VIITEKEHYS

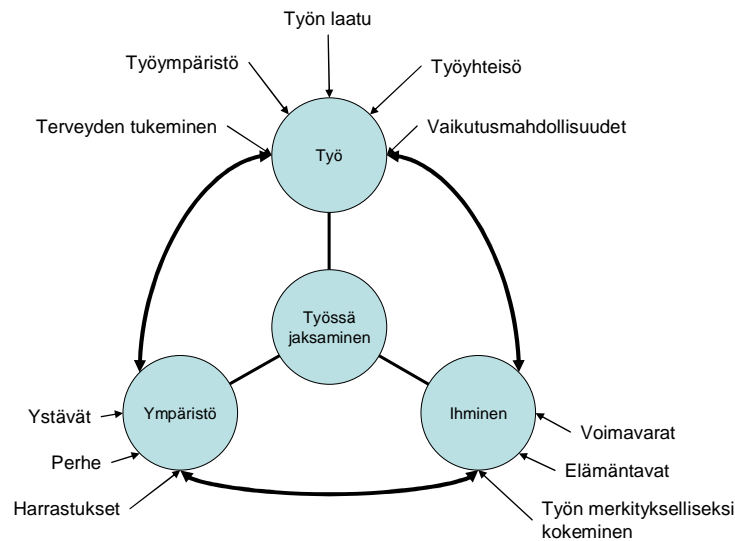
#### 3.1. Työssä jaksaminen

Työssä jaksamiselle ei ole yksiselitteistä määritelmää. Yleensä se samaistetaan toimintakykyyn ja psyykkisen jaksamisen osalta psyykkiseen toimintakykyyn ja hyvinvointiin työssä. Työssä jaksamiseen usein liitetään myös kokonaisvaltaisen työhyvinvoinnin käsite.

Hallituksen *Työssä jaksamisen ohjelmassa* työssä jaksamiseen vaikuttaviksi olennaisiksi tekijöiksi on määritelty henkinen jaksaminen ja hyvinvointi, työyhteisön toiminta ja kehittäminen, työympäristö ja työolot, työn hallinta, osaaminen ja ammattitaito, työaika- ja työjärjestelyt sekä oma fyysinen ja psyykinen terveys. (Nuorten aikuisten työssä jaksaminen, 2003)

Kaiken kaikkiaan kyse on kuitenkin pitkälti ihmisen ja hänen työnsä välisen kokonaisuuden toimivuudesta. Kokonaisuus koostuu työntekijän toimintatavoista, yksilön voimavaroista sekä työn ympäristötekijöistä, erityisesti nuorilla myös vaikutusmahdollisuudet työhön ja sosiaalinen tuki ovat yhteydessä hyvään jaksamiseen. Tosin työyhteisön osoittama sosiaalinen tuki ja sen vaikutus voivat olla ristiriitaisia ja sen on todettu jopa alentavan eritoten nuorten miesten työssäjaksamista. (Nuorten aikuisten työssä jaksaminen, 2003)

Työssä jaksaminen yhdistetään usein myös työtyytyväisyyteen ja sen mittamiseen, ne eivät kuitenkaan ole sama asia. Työtyytyväisyys ja sen aleneminen on kuitenkin tärkeä signaali tarpeesta työn tarjoamien mahdollisuuksien ja työntekijöiden odotusten välisen suhteen tarkastelusta. (Nuorten aikuisten työssä jaksaminen, 2003)



Kuvio 1. Työssä jaksamiseen vaikuttavat tekijät

Mitä paremmat työntekijän osallistumismahdollisuudet työyhteisön toimintaan ovat, ja mitä paremmin yhteistyö esimiehen ja alaisen välillä toimii, sitä tyytyväisempi ja henkisesti vähemmän rasittunut työntekijä on. Työhön ja työyhteisöön liittyvät tekijät eivät kuitenkaan yksinään selitä työssä jaksamista, vaan kysymys on myös yksilön edellytysten ja työolojen vuorovaikutuksesta. Yksilön voimavarat tai niihin liittyvät vaikeudet kehittyvät ja saavat merkityksensä suhteessa työorganisaation rakenteeseen, työtehtävän luonteeseen, esimiehen ja työtovereiden toimintaan sekä työnantajan henkilöstö- ja koulutuspoliittisiin ratkaisuihin. Silloin tutkimuksen kohteena ovat yksilön ja ympäristön vuorovaikutuksen muodot ja sisällöt. Pääpaino työhön liittyvissä tekijöissä on työn hallintamahdollisuuksissa, ja työyhteisön toimivuudessa. Yksilön edellytyksistä tarkasteltiin työn henkilökohtaista merkitystä, stressinhallintakeinoja, työssä ja vapaa-aikana saatua sosiaalista tukea sekä suhtautumista tulevaisuuteen. Yksilön voimavarojen ja psykososiaalisen työympäristön lisäksi työssä jaksaminen vaihtelee myös elämäntilanteen mukaan. Tällaisia stressiä lisääviä tekijöitä ovat varsinkin naisilla lasten lukumäärä (Lundberg ym. 1994, Frankenhaeuser 1997, Lundberg ja Frankenhaeuser 1999) ja molemmilla sukupuolilla avioero tai leskeksi jääminen (mm. Kainulainen 1998). Myös sosiaalinen (Matthews & Power 2002) ja taloudellinen huono-

osaisuus voi heikentää jaksamista, samoin työsuhteen epävarmuus (Mauno 1999, Toppinen-Tanner 2000). (Nuorten aikuisten työssä jaksaminen, 2003)

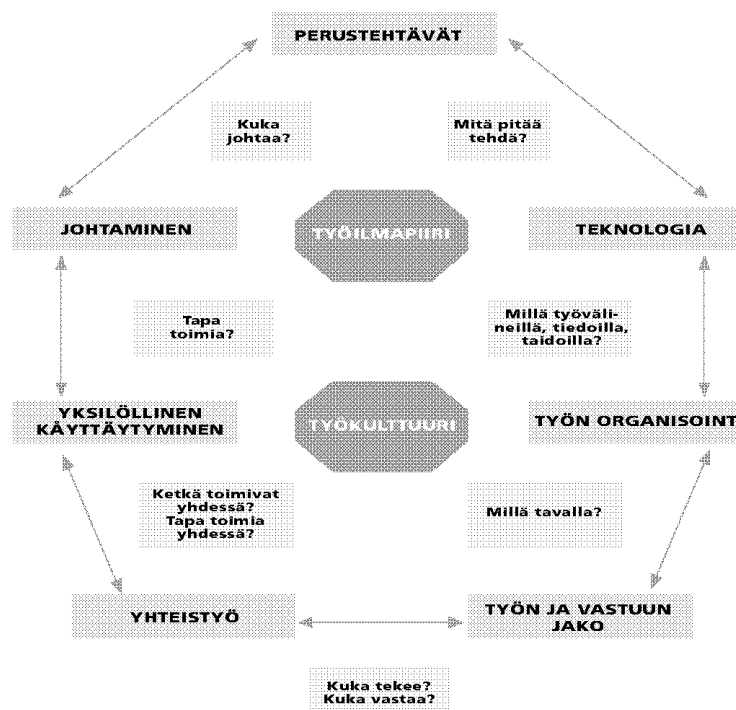
### 3.2. Psykososiaalinen työympäristö

Työympäristöä voidaan tarkastella useasta eri näkökulmasta, esim. fyysikaalisesta ja kemiallisesta, teknisestä, taloudellisesta ja työn organisoinnin eli työjärjestelyiden näkökulmasta. Työympäristöön laajasti ymmärrettynä kuuluu myös sosiaalinen työympäristö eli työtoverit, työryhmät, koko yhteisö, mahdollisesti asiakkaat, johtajuus yms. Yksittäinen näkökulma antaa kuitenkin rajatun ja rajallisen kuvan koko työympäristön kokonaisuudesta. (Psykososiaalisen työympäristön arvioiminen, 2002)

Psykososiaalisella työympäristöllä ymmärretään sellaista kokonaisuutta, joka muodostuu perustehtävästä, teknologiasta, työn organisoinnista, työn ja vastuun jaosta, yhteistyöstä, yksilöllisestä käyttäytymisestä työyhteisössä sekä työn johtamisesta. (Psykososiaalisen työympäristön arvioiminen, 2002)

Toimivassa organisaatiossa sen jäsenillä on yhteinen näkemys perustehtävästä. Näin ollen perustehtävän tarkastelu (= mikä on organisaation olemassaolon tarkoitus, mitä tehtävää henkilöstö on suorittamassa) on tarpeen psykososiaalista työympäristöä arvioitaessa.

Teknologia, työn organisointi, työn ja vastuun jako ja yhteistyö muodostavat kokonaisuuden, jossa useiden toimijoiden tiedot ja taidot linkittyvät työn jakamisen kautta käytännön suorittamiseen. Yksilöllinen käyttäytyminen ja työn johtaminen ovat työntekijän toimintatavalleja työyhteisössä sekä esimiesten toimintamalleja alaistensa kohtaamiseen. (Psykososiaalisen työympäristön arvioiminen, 2002)



(Lähde: Työturvallisuuskeskus, Työyhteisön ilmapiiri)

Kuvio 2. Psykososiaalinen työympäristö

#### 4. AIEMPI TUTKIMUSTIETO

Työssä jaksamisen tutkimus on, kuten jo aiemmin todettua, ollut jo pitkään osa työelämän tuottavuuden varmistamista ja kokonaisvaltaisen työkyvyn ylläpitoa. Myös puolustusvoimissa ollaan herätty palkatun henkilöstön TYKY-toiminnan kehittämiseen ja työhyvinvoinnin tarkkailuun. Puolustusvoimissa ollaan alettu ymmärtää työhyvinvoinnin viitekehys kokonaisuudessaan, eikä olla enää jämähdetty fyysisen kunnon mittaamisen ja ylläpidon alueelle.

Korkeakoulumaailmassa työssä jaksamisen mittaamisella on jo pidemmät perinteet. Bolognan-prosessin mukaisiin yhteiseurooppalaisiin tutkintorakenteisiin ja opintopistemääriin (ECTS - European Credit Transfer System. ECTS-opintopisteet ovat opintojaksoille määriteltyjä, opiskelijan työpanosta kuvaavia arvoja. Ne ilmaisevat kunkin opintojakson edellyttämää työmäärää suhteessa korkeakoulun koko lukuvuoden työmäärään. ECTS-järjestelmässä 60 ECTS-pistettä vastaa yhden lukuvuoden työmäärää) siirtyminen on aiheuttanut myös monissa korkeakouluissa tarpeen määritellä opintojen kuormittavuutta uudestaan, jotta kehitysprosessi voi edistyä.

#### 4.1. Kuormittavuus opinnoissa

Tampereen ammattikorkeakoulussa keväällä 2004 toteutettiin opintojen kuormittavuusselvitys johon osallistui 1219 opiskelijaa ammattikorkeakoulun eri koulutusyksiköistä. Vastaajajoukko koostui pääasiassa miehistä ja oli keski-ikältään 24-vuotias, näin ollen tutkittu joukko oli ainakin jossain määrin samankaltainen kadettijoukon kanssa.

Tutkimuksen avoimissa kysymyksissä keskityttiin selvittämään opiskelun kokonaistyömäärää ja kuormittavuutta opiskelijan oman kokemuksen kautta kysymällä kuormittavia, kuormitusta vähentäviä sekä tärkeimpiä muutettavia seikkoja. Tämän lisäksi tutkimuksessa selvitettiin opintojaksojen ajankäyttöä opintopisteisiin sidottuna. Tutkimuksessa ei selvitetty opiskelijoiden muuta ajankäyttöä tai opiskelun ulkopuolisen elämän vaikutuksia opintojen kuormittavuuteen tai sen kokemiseen.

Tutkimuksessa opiskelijoiden oman arvion mukaan opintojen kuormittavuutta lisäsivät erityisesti niin sanotulla omalla ajalla tehty suuri määrä kirjallisia töitä sekä opettajien pedagogisten ja ammatillisten taitojen puute, tästä loogisena jatkumona pedagogisesti lahjakkaat opettajat, lähiopetus sekä hyvin järjestellyt oppitunnit koettiin kuormitus vähentävinä tekijöinä. Nämä olivat tutkimuksen mukaan myös asiat joihin kaivattiin eniten kehitystä. (Kuormittavuus opinnoissa, 2005)

Opintojaksojen ajankäyttöön opiskelijat olivat pääosin tyytyväisiä, joskin noin kolmannes vastaajista koki lähiopetusta olevan liian vähän ja samalla kokonaistyömäärän olevan liian suuri opintopistemäärään suhteutettuna. (Kuormittavuus opinnoissa, 2005)

#### 4.2. Opintojen tukaluus ja onni –yliopisto-opintojen kuormittavuus

Jyväskylän yliopistossa syksyllä 2001 toteutetussa tutkimuksessa selvitettiin yliopisto-opiskelijoiden kuormittuneisuutta 426 henkiseltä joukolta, jonka keski-ikä oli noin 24 vuotta ja joka koostui pääosin naisista, seitsemästä eri tiedekunnasta. Joukko oli siten kadetteihin verrattuna suhteellisen samankaltainen, tosin sillä poikkeuksella, että kadettijoukossa naiset olivat selkeä vähemmistö.

Tutkimuksessa selvitettiin sekä vastaajien taustatietoja, että vastaajien näkemyksiä opintojen kuormittavuustekijöihin. Teemoina kyselyssä olivat: tyytyväisyys opintoihin, opintoihin käytetty aika ja työmäärä sekä opintojen kuormittavuus.

Tutkimuksessa opiskelijoiden oman arvion mukaan opinnot eivät jakaudu tasaisesti läpi vuoden eivätkä myöskään viikon eri päiville. Valtaosa opiskelijoista oli myös sitä mieltä, että opintopistemäärät eivät ole vertailukelpoisia keskenään eivätkä myöskään vastaa tehtyä työmäärää. Opiskelijat arvioivat eri työmuodoista kaikkein kuormittavimmiksi seminaariesitelmät ja kirjallisuuskatsaukset sekä eritoten työt, joissa joutuu esiintymään julkisesti ja ryhmän arvostelun kohteeksi. Vähiten kuormittaviksi työmuodoiksi arvioitiin lähiopetus eri muodoissaan sekä muun muassa parityöskentely. Tämän lisäksi valtaosa opiskelijoista koki voivansa vaikuttaa opintojensa suunnitteluun riittävässä määrin. (Opintojen tukaluus ja onni, 2002)

### 4.3. Nuorten aikuisten työssä jaksaminen

Hallituksen *Työssä jaksamisen ohjelmassa* vuosina 2000-2003 tutkittiin 3796 Oulun- ja Läpinlänissä sekä Helsingin alueella asunutta 31-vuotiasta miestä ja naista. Tutkimusjoukko sisälsi henkilöitä eri tuloluokista, siviilisäädystä, perhetilanteista, koulutaustoista ja työtilanteista. Näin ollen, tutkimuksen tulokset ovat yleistettävissä koskemaan kaikkia suomalaisia nuoria työntekijöitä (Nuorten aikuisten työssä jaksaminen, 2003).

Tutkimuksessa selvitettiin henkilöiden taustatekijöitä, yksilön voimavaroja ja jaksamista erilaisissa työyhteisöissä, työssä jaksamista osana työkykyä sekä henkilöiden terveystyötyymistä.

Tutkimuksen johtopäätöksinä todettiin, että suurin osa tutkituista jaksoi hyvin töissään, heistä vain hieman yli 10%:lla oli jaksamisongelmia. Jaksaminen oli heikointa eronneista naisista ja naimattomista miehistä koostuneessa ryhmässä. Työn henkilökohtaisella merkityksellisyydellä sekä työn laadulla oli selkeä merkitys työssä jaksamiseen, parasta jaksaminen oli optimisesti tulevaisuuteensa suhtautuneiden, aktiivista ja itselle merkityksellistä työtä tekevien keskuudessa. (Nuorten aikuisten työssä jaksaminen, 2003)

Sosiaalisen tuen merkitys oli nuorilla työntekijöillä hieman ristiriitaista, perusoletuksena läheisiltä ihmisiltä saatu sosiaalinen tuki oli yhtenä tekijänä hyvään jaksamiseen, kuitenkin stressaavaa työtä tekevien miesten joukossa runsas työyhteisön tarjoama tuki oli osatekijänä huonoon jaksamiseen. Tämä oletettavasti liittyy henkilökohtaiseen tuntemukseen epäonnistumisesta tai ainakin huonosta suoriutumisesta omassa työtehtävässään. (Nuorten aikuisten työssä jaksaminen, 2003)

## 5. KADETTI TYÖNTEKIJÄNÄ

Työnteko on varhaisaikuisuutta elävälle ihmiselle itseä ja elämää keskeisesti jäsentävä alue siten, että nykyinen työ ja siinä jaksaminen sekä viihtyminen melkoisella varmuudella muodostavat myös tulevan ammattiuran (myönteisen) kokemisen perustan (Lähtenmäki



1992, Lindström 1994).

Muut työn kannustavat piirteet liittyvät työn hallintamahdollisuuksiin: kuinka paljon työ antaa itsenäisyyttä ja päätösvaltaa siihen, miten ja milloin työ tehdään sekä miten työntekijä saa palautetta suorituksesta (Seppälä 1994, Hackman ja Oldman 1980). Työn merkitystä onkin syytä tutkia ottaen huomioon psykososiaalinen työympäristö. Jos työntekijällä ei ole paljon mahdollisuuksia vaikuttaa työhön liittyviin asioihin, ja työ on hänelle voimakkaasti identiteettiä määrittävä elämän osa-alue, tämä voi johtaa jaksamisongelmiin. Tai päinvastoin, jos työhön ei liitetä henkilökohtaisia merkityksiä, vaan sitä pidetään ennemminkin pelkkänä toimeentulon lähteenä, ja kuitenkin työ on hyvin haastavaa ja omaa aktiivisuutta vaativaa, niin silloinkin seurauksena voi olla jaksamisongelmia. (Nuorten aikuisten työssäjaksaminen, 2003)

Kadetti on työntekijänä omalaatuinen ja kadetin tilanteesta on löydettävissä liityntäpisteitä kaikkiin vertailujoukkoihin. Kadetin asema pääasiassa virka-aikana työskentelevänä päiväohjelman mukaisesti elävänä henkilönä, jonka opinnot johtavat suorana jatkumona työllistymiseen saman työnantajan palvelukseen, rinnastavat kadetin läheisesti nuoreen työssäkävään aikuiseen. Kadetin ikä ja opiskelijaelämän vaiheisiin kuuluvat tekijät kuten seurustelu, perheen perustaminen ja mahdollinen opintojen aikainen työnteko asettaa kadetin kuitenkin tässä mielessä samaan kategoriaan yliopisto- ja ammattikorkeakouluopiskelijoiden kanssa. Selkeää ja yksiselitteistä rinnastusta kumpaankaan on kuitenkin vaikea tehdä, sillä kadetin opinnot kuitenkin sisältävät vahvoja viittauksia molempiin tutkintomalleihin (sotatieteellinen tutkinto ja sotilasammattillinen osaaminen).

Läheisten tuki korostuu kadettien opiskelun monimuotoisessa opiskelurytmissä, jossa opiskelijaa kuormitetaan opiskeluun liittyvien tehtävien lisäksi toistuvilla poissaoloilla omasta totutusta sosiaalisesta ympäristöstä. Yhtenä oleellisena osana tukiverkoston on varmasti kadetin muodostama sosiaalinen piiri (ystävät koulussa) omassa opiskelu-ympäristössään. Kadeteille tarjottu tukiverkosto opiskelupaikassa on ongelmallinen johtuen vahvasta sotilashierarkiasta, tuki kouluttajaportaalta ei ole kovinkaan odotettavaa ja saattaa vaikuttaa myös negatiivisesti kadetin olemiseen.

Kadettien osalta opiskelu voidaan nähdä tulevan ammattiuran kokemisen ja motivaation luomisen osalta äärimmäisen tärkeänä aikana. Kadettien opiskelun täysivaltaisuus ja selkeät, erityisesti ammatillisissa opinnoissa saatavat, liityntäpinnat tuleviin työtehtäviin luovat positiivisen (negatiivisen) kimmokkeen tulevaan työuraan. Työn merkitykselliseksi kokeminen asettaa erityisiä haasteita kadettien opiskeluympäristössä, jossa nopeasti vaihtuva jaksomuotoinen opiskelu rajoittaa mahdollisuutta työn hallintaan, mutta samalla opiskelu koetaan kuitenkin usein osaksi ”kutsumusammattia”. Suureksi haasteeksi kadettien opiskelussa nousee myös sen elämää selkeästi hallitseva luonne, joka saattaa aiheuttaa jaksamisongelmia.

Kadettien opiskelun suurimpana positiivisena kantimena lienee lupaus valmistumisesta virkaan ja siten odotus vakaasta tulevaisuudesta. Opintojen määrä ja niiden jaksottelu sekä toteutumisen epätoivoisuus saattavat kuitenkin lannistaa opiskelijassa ilmenevää optimismia ja siten vaikuttaa alentavasti työssä jaksamiseen.

Terveyskäyttäytymisen selvittäminen on yleensä oleellinen osa työssäjaksamisen arvioimista, eritoten mitattaessa monimuotoista joukkoa, jonka terveydelliset lähtöedot on erilaiset. Kadeteista puhuttaessa joukkoa voidaan pitää varsin samanarvoisena tässä mielessä. Upseerin opintoihin pääsyyn vaaditaan tietty kuntotaso, jota edellytetään ylläpidettävän opintojen aikana, jotta opiskelija täyttää valmistumisen edellytyksenä olevan henkilökohtaisen kuntotason HKI 3,0. Tämän lisäksi mitattavalle joukolle on tehty opintojen alussa lääkrintarkastus ja he ovat iältään vain hieman yli 20 vuotta, joten oletusarvoisesti he ovat hyvässä fyysisessä kunnossa. Tästä johtuen kyselyssä ei painoteta terveyskäyttäytymistä.

## 6. KYSYMYSSARJA

Kysymyssarja on jaettu kolmeen eri osa-alueeseen: pohjatiedot, työympäristö ja kuormittavuus. Tarkoituksena on näin saada kuva näiden eri osa-alueiden välisestä suhteesta sekä eritoten opiskeluun liittyvästä kuormittavuudesta.

## 6.1.Pohjatiedot

Pohjatietojen keräämisellä pyritään saamaan kuvan kunkin vastaajan elämäntilanteesta ja sen luomista vaikutuksista työhön ja työntekoon sekä elämäntilanteen mahdollisesti luomista kuormittavuustekijöistä.

## 6.2.Kuormittavuus

Opintojen tai opiskeluun liittyvien asioiden kuormittavuudesta puhuttaessa tekijöitä on paljon ja tutkittava alue on varsin laaja, näinollen kysymyssarjassa kuormittavuus jaettiin kolmeen osioon: sosiaaliseen, fyysiseen ja tiedolliseen kuormitukseen.

## 6.3.Työympäristö

Psykososiaalinen työympäristö käsittää useita työn osaamisen, organisaation ja yksittäisten ihmisten välisiin suhteisiin liittyviä seikkoja, jotka ovat osin kokemuksellisia ja tuntemuksiin nojautuvia eli subjektiivisia ja siten niiden luotettava mittaaminen on haastavaa. Kysymysten asetteleminen eri teemojen alle rajaa kuitenkin vastausaineiston käsiteltävissä olevaan muotoon.

## 7. TULOKSET

Kyselyyn vastasi 98 95. / 78. kadettikurssin opiskelijaa sekä 41 94. / 77. kadettikurssin opiskelijaa, eli yhteensä 139 sotatieteellistä korkeakoulututkintoa suorittavaa opiskelijaa. Kysely toteutettiin kysymyssarjalla, jonka vastaukset kerättiin optiselle tiedunkeruulomakkeelle. Kysely ei ollut johdettu, vaan opiskelijoille annettiin kyselyyn vastaamiseen aikaa noin 12 tuntia. Kyselyyn osallistuminen oli opiskelijoille vapaaehtoista. Vastausten määrä vaihteli kysymyksittäin johtuen osin siitä, että vastaajat eivät joko halunneet vastata tai eivät löytäneet sopivaa vaihtoehtoa joihinkin kysymyksiin. Osasyllinen vastausten epätasaiseen määrään on optisten tiedunkeruulomakkeiden lukemisessa tapahtuneet virheet, osa vastauslomakkeista ei ollut täydellisesti täytetty joka varmasti

osaltaan vaikutti vastausmääriin. Näin ollen vastausten määrä vaihteli kysymyksittäin 139 ja 111 välillä.

Kyselyn vastauksista voidaan todeta sen edustavan suhteellisen hyvin kahta nuorinta kadettikurssia ja sen voidaan katsoa olevan yleistettävissä noille kursseille. Eri vastaajaryhmät olivat vastauksissaan keskimäärin samoilla linjoilla. Koko vastaajajoukon vastaukset on esitetty tutkielman liitteessä 2.

## 7.1.Pohjatiedot

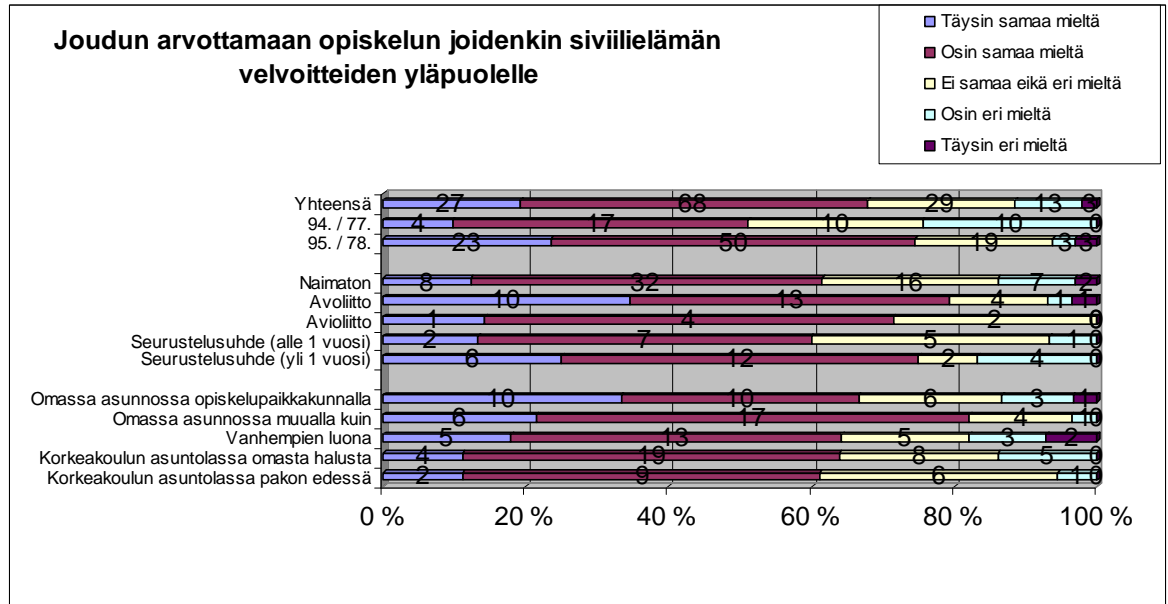
Pohjatiedot olivat riittävät kartoittamaan vastaajajoukon sosiaalista, ja taloudellista tilannetta. Asumismuodon ja kotipaikkakunnan tietäminen auttaa myös ymmärtämään vastaajien elämäntilannetta jossain määrin enemmän. Kysymyssarjan kysymys yhdeksän liittyen koulun ohessa tapahtuvaan työntekoon osoittautui vastausvaihtoehtojen osalta haasteelliseksi, mutta se ei vaikuttanut lopputulokseen merkittävästi.

## 7.2.Kuormittavuus

### 7.2.1. Sosiaalinen kuormittavuus

Vastanneista valtaosa on sosiaalisen elämäntilanteensa osalta hyvässä asemassa, yli 80% vastanneista kokee olevansa erittäin tai osin tyytyväinen ystävyysuhteisiinsa, ja omaavansa luotettavia ystäviä opiskelupaikan ulkopuolella. Noin neljä viidesosaa vastaajista ilmoittaa myös viihtyvänsä hyvin tai erittäin hyvin Maanpuolustuskorkeakoulussa. Opiskelijoiden mielipiteet sekä siviilimaailman ymmärryksestä sotatieteellisiä opintoja kohtaan, että Maanpuolustuskorkeakoulun ymmärryksestä siviilielämää kohtaan, ovat varsin ristiriitaisia. Noin kolmasosa vastaajista on molemmissa kysymyksissä vastannut olevansa samaa mieltä ja noin kolmas osa olevansa eri mieltä. Aiheeseen liittyen kuitenkin kaksi kolmasosaa vastaajista kokee joutuvansa arvottamaan opintonsa joidenkin siviilielämän velvoitteiden yläpuolelle, tämä toteutuu kuvion 3 mukaisesti eritoten pitkäaikaisessa seurustelusuhhteessa tai avoliitossa olevien sekä omassa asunnossa muualla kuin opiskelupaikkakunnalla asuvien joukossa.

Tämän lisäksi tunne opiskelujen menemisestä siviilielämän velvoitteiden yläpuolelle on huomattavasti vahvempaa nuoremman kurssin piirissä.



Kuvio 3

Sosiaalisen kuormituksen osalta haastava ja sen vähentämisen osalta erittäin tärkeä asia on henkinen tuki ja sen riittävä saaminen. Vastaajajoukon osalta voidaan pääpiirteittäin todeta tärkeimmän henkisen tuen antajan löytyvän parisuhteessa elävien osalta puolisoista, ja naimattomien osalta opiskelupaikassa olevista ystäväistä.

### 7.2.2. Fyysinen kuormittavuus

Opiskelua Maanpuolustuskorkeakoulussa ei koettu kovinkaan kuormittavaksi, mutta vastauksissa oli havaittavissa selkeä ero eri-ikäisten suhtautumisessa liikuntaan. Yli 24-vuotiaat opiskelijat olivat kaikin puolin enemmän sitä mieltä, että liikuntaa ei tueta tarpeeksi eikä sille ole varattu riittävästi aikaa. Alle 21-vuotiaiden opiskelijoiden joukossa valtaosa taasen koki liikunnan olevan riittävän tuettua ja siihen olevan riittävästi aikaa.

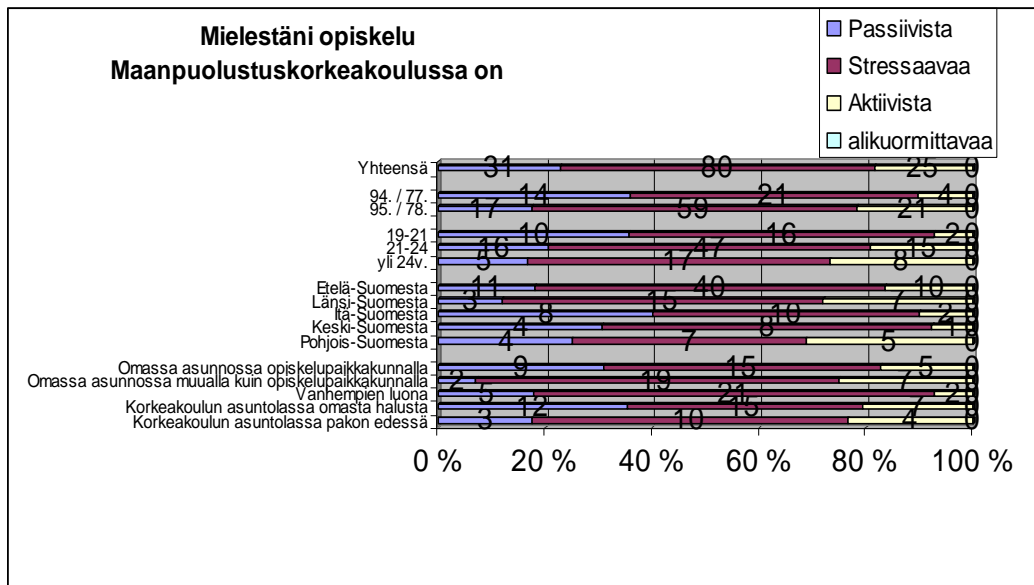
### 7.2.3. Tiedollinen kuormittavuus

Vastaajista kolmasosa kokee voivansa omaksua opetettavan tietomäärän sekä laadullisesti että määrällisesti. Samanaikaisesti kuitenkin noin kolmasosa kokee haasteita tiedon omaksumisessa. Opetustavoista selkeästi yleisimmäksi on mainittu luentomuotoinen lähiopetus. Tiedollisesti hankalimmaksi osa-alueeksi oli arvioitu sotatekniikan opinnot. Arvioitaessa kuormittavinta ja vähiten kuormittavaa opiskelumuotoa on otettava huomioon kysymyslomakkeen puutteellinen muotoilu, joka osaltaan vähensi vastausten määrää tähän kohtaan sekä mahdollisesti on vääristänyt vastausjakaumaa. Saatujen vastausten perusteella 35% vastaajista on valinnut kuormittavimmaksi opiskelumuodoksi omatoimisen opiskelun ja neljäsosa vastaajista on valinnut luentomuotoisen lähiopetuksen ja neljäsosa raportit. Kysyttäessä vähiten kuormittavaa opiskelumuotoa vastausjakauma oli pienempi ja vastaajista 53% koki omatoimisen opiskelun vähiten kuormittavaksi.

## 7.3. Työympäristö

### 7.3.1. Perustehtävä

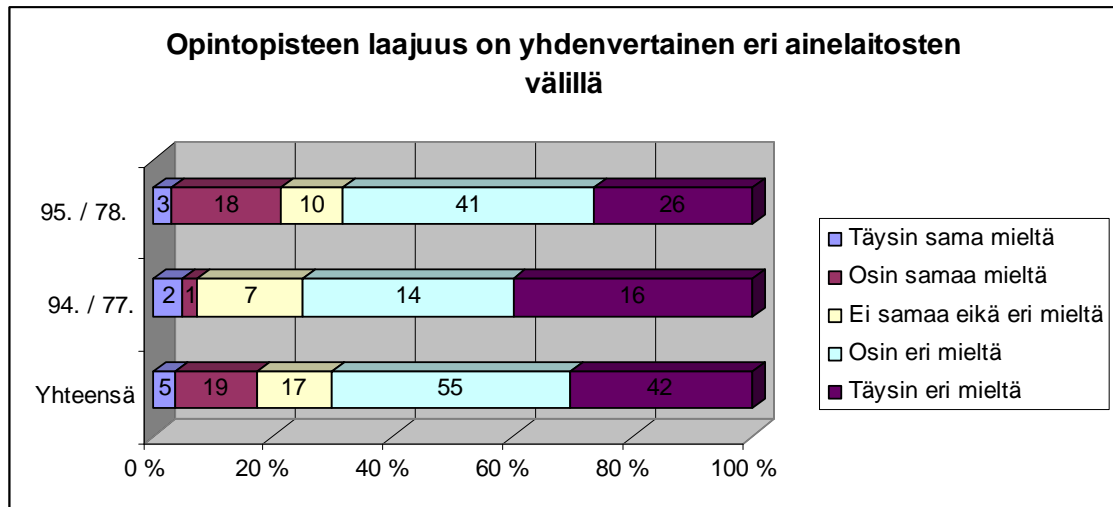
Pääosa vastaajajoukosta koki opiskelun Maanpuolustuskorkeakoulussa olevan stressaavaa (Kuvio 4), mutta eritoten vanhemman kadettikurssin sekä omassa asunnossa opiskelupaikkakunnalla tai korkeakoulun asuntolassa asuvien vastauksissa esiintyi opiskelun passiivisuus.



Kuvio 4

### 7.3.2. Johtaminen

Tarkasteltaessa vastaajajoukon opintojen johtamista, voidaan todeta joukon olevan varsin tyytyväinen oman kadettikurssinsa johtajan toimintaa, samalla on kuitenkin huomattavissa jonkinasteista epäuskoa ainelaitosten toimintaa kohtaan. Kolmasosa vastaajista kokee, että ainelaitokset eivät anna riittävästi tietoa opintojen suorittamisesta ja samanaikaisesti noin puolet vastaajista toteaa, että ainelaitosten johtajat eivät ole perillä opiskelun perusongelmista. Vaikka Maanpuolustuskorkeakouluun ja sen organisaatioon ollaankin tyytyväisiä, on huomattava, että 70% vastaajista kokee, että opintojen laajuus eri ainelaitosten välillä ei ole vertailukelpoinen (Kuvio 5). Samanaikaisesti liki puolet vastaajista kokee, että saavutetut opintopisteet eivät ole suhteessa käytettyyn työmäärään. Vaikka valtaosa vastaajista kokee virallisen organisaation tukevan opiskelua, lähiopetuksen tehokkuus jakaa mielipiteet hyvin tarkasti kahtia.

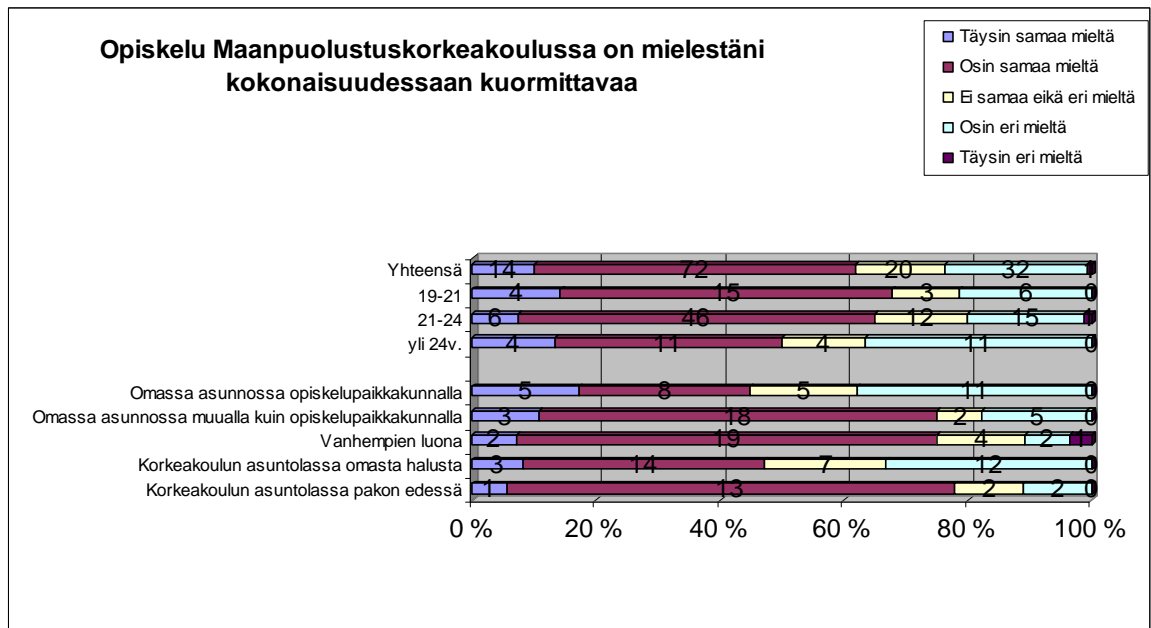


Kuvio 5

### 7.3.3. Yksilöllinen käyttäytyminen

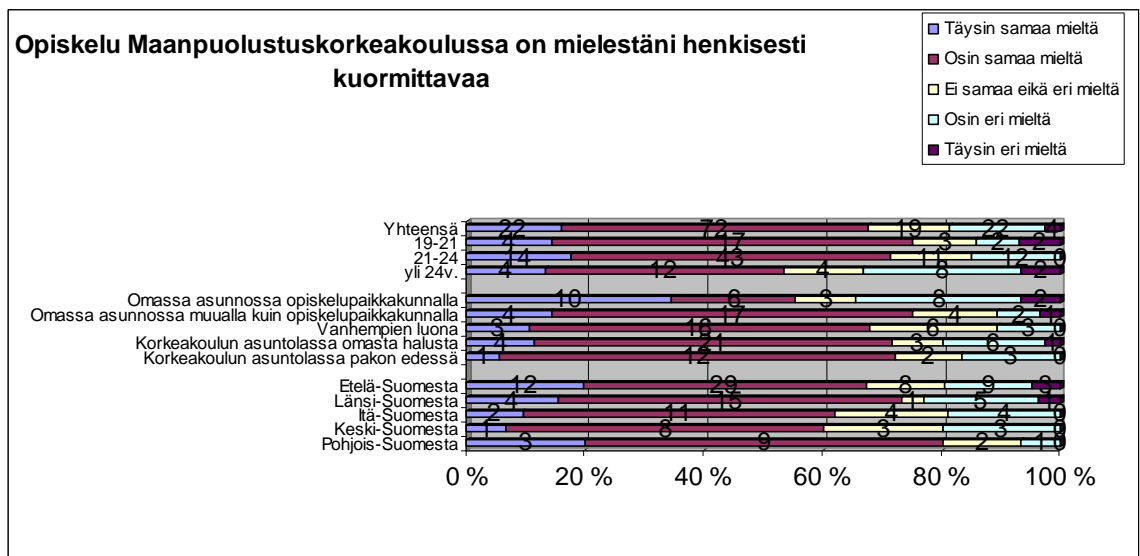
Vastaajajoukosta 47% koki opiskelun Maapuolustuskorkeakoulussa itselleen henkilökohtaisesti tärkeäksi ja 37% osin tärkeäksi asiaksi. Valtaosa vastaajista eli 63% oli sitä mieltä, että opiskelu ei ole fyysisesti kuormittavaa, mutta samanaikaisesti 67% koki opiskelun henkisesti ainakin osin kuormittavaksi ja siten liki 62% vastaajista koki opiskelun kokonaisuudessaan kuormittavaksi. Kokonaiskuormittavuuden tuntemuksessa erityisen merkittävä ero oli asumismuodolla, omassa asunnossa opiskelupaikkakunnalla asuvista sekä korkeakoulun asuntolassa omasta tahdosta asuvista alle puolet koki opiskelun kokonaisuudessaan kuormittavaksi. Muita asumismuotoja edustavilla täysin tai osin samaa mieltä opintojen kokonaisuuden kuormittavuudesta oli yli 70%. (Kuvio 6).





Kuvio 6

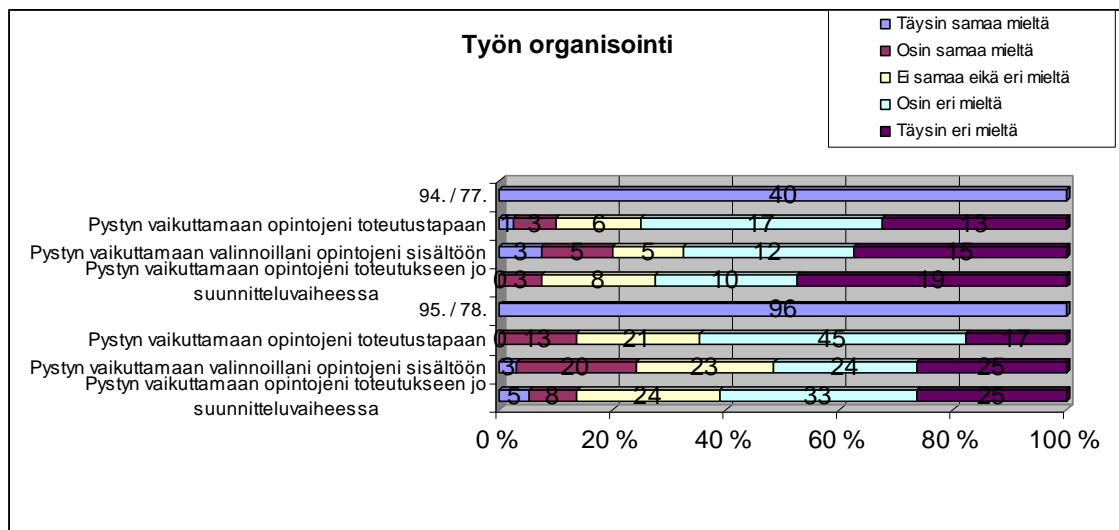
Samansuuntainen ilmiö on havaittavissa myös henkisen kuormittavuuden tuntemiessa (Kuvio 7), joka on omassa asunnossa opiskelupaikkakunnalla asuvien joukossa henkisesti kuormittuneita oli noin 20% vähemmän kuin muiden asumismuotojen edustajilla. Mielenkiintoinen huomio on myös oman kokemuksensa perusteella Itä- ja Keski-Suomesta kotoisin olevien vähäisempi henkinen kuormittuminen verrattaessa muuhun vastaajajoukkoon.



Kuvio 7

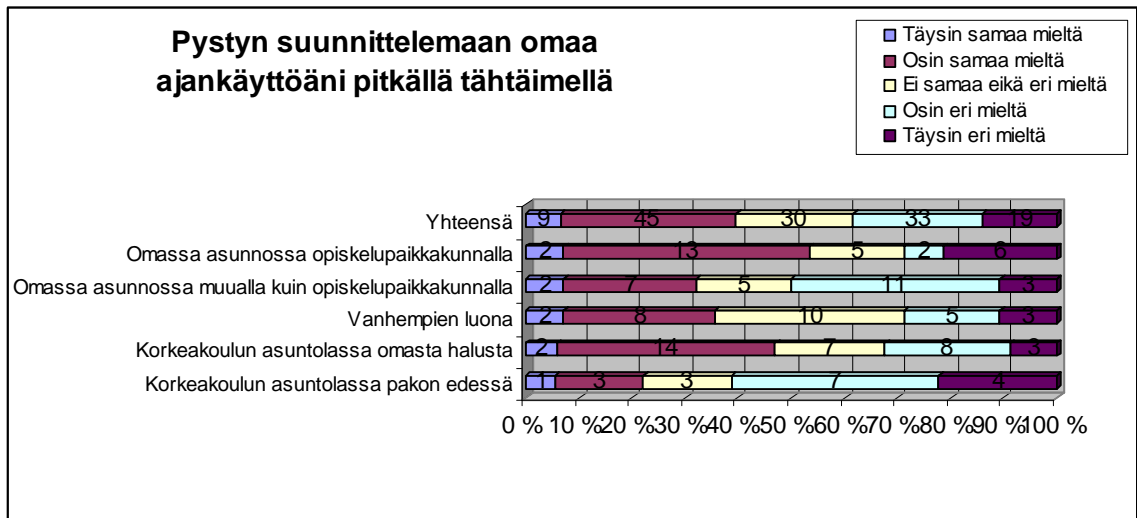
### 7.3.4. Työn organisointi

Valtaosa opiskelijoista koki tulevaisuutensa opintojen osalta varmaksi ja uskoivat voivansa ennustaa omien opintojensa etenemisen. Tämän lisäksi valtaosa koki opinnot Maanpuolustuskorkeakoulussa monipuolisiksi. Valtaosa opiskelijoista oli kuitenkin sitä mieltä, että eivät voi omilla valinnoillaan vaikuttaa opintojen sisältöön, niiden toteutukseen tai suunnitteluun. Liki puolet vastanneista kokivat kuitenkin kykenevänsä priorisoimaan omia opintojaan. Kaksi viidesosaa vastanneista kokivat kykenevänsä suunnittelemaan omaa ajankäyttöään pitkällä aikavälillä, toisaalta yhtäläillä kaksi viidesosaa kokivat etteivät siihen pysty. Vastaajien arvio omista vaikutusmahdollisuuksista opintojen organisointiin oli huomattavasti positiivisempi nuorimman kurssin piirissä verrattuna vanhempaan kadettikurssiin. Ero on kysymyksestä riippuen jopa 20%. (Kuvio 8)



Kuvio 8

Ajankäytön suunnittelun osalta on havaittavissa pieniä eroja asumismuodon mukaan. Itse valitussa opiskelupaikakunnalle sijoittuvassa asunnossa olevien kyky ajankäytön suunnitteluun on keskimäärin muita parempi. (Kuvio 9)



Kuvio 9

### 7.3.5. Yhteistyö

Vastaajat olivat erittäin vakuuttuneita omista ystävyys-suhteistaan Maanpuolustuskorkeakoulussa, liki 68% koki omaavansa täysin luotettavia ja lähes 24% osin luotettavia ystäviä opiskelupaikassaan. Samoin liki 90% koki voivansa antaa palautetta omista opinnoistaan. Kysymykset opettajien palautteen vastaanotosta sekä opintojen palautteen vaikutuksista jakoivat vastaajat melko tarkasti kahtia, jolloin selkeää kuvaa asiasta on hankala saada.

### 7.3.6. Työn ja vastuun jako

Vastaajajoukon mielipiteet työn johtamisesta jakoutuivat melkon tasan kahtia kysyttäessä ainelaitosten kurssinjohtajien samanlinjaisuutta opintojen suhteen. Noin neljäsosa vastaajista oli osin samansuuntaisuuden kannalla ja neljäsosa osin eri mieltä. Noin kolmasosa vastaajista ei ollut asian suhteen myötämielinen eikä toisaalta myöskään sitä vastaan.

## 8. YHTEENVETO

Kyselyn vastausaineisto antaa kattavan katsauksen kahden nuorimman kadettikurssin tilanteesta ja sitä voidaan pitää yleistettävissä olevana näiden Bolognan-prosessin mukaisen tutkintorakenteen kurssien osalta.

Vastausten perusteella Kadettiopiskelijoiden voidaan todeta viihtyvän hyvin oppilaitoksessaan ja olevan tyytyväisiä ystävyysuhteisiinsa niin korkeakoulussa kuin sen ulkopuolellakin. Opiskelijat kuitenkin pitävät Maanpuolustuskorkeakoulun ja ympäröivän siviiliyhteiskunnan suhdetta jossain määrin ristiriitaisena tai ongelmallisena vallitsevan keskinäisen ymmärtämättömyyden vuoksi.

Valtaosa opiskelijoista koki opintonsa Maanpuolustuskorkeakoulussa stressaaviksi, eli opinnoissa on paljon vaatimuksia, mutta vain vähän vaikutusmahdollisuuksia ja vastuuta. Samalla valtaosa opiskelijoista koki opiskelun henkisesti kuormittavaksi. Vaikka fyysisen kuormituksen tunne oli vähäistä, suuri osa opiskelijoista koki opiskelun kokonaisuudessaan kuormittavaksi.

Opiskelijat mainitsivat yleisimmäksi opintojen toteutustavaksi luentomuotoisen lähiopetuksen, tämä jakoi myös kärkisijan kuormittavimpana opiskelumuotona omatoimisen opiskelun ja raporttien ja kirjallisten töiden kanssa.

Vastaajat nostivat esiin puutteita ainelaitosten toiminnassa sekä eri ainelaitosten eritasoisista vaatimuksista opintojen suorittamisessa. Opintopisteiden keskinäinen yhdenvertaisuus todettiin todella vähäiseksi, samoin työtaakka yhden opintopisteen ansaitsemiseen katsottiin olevan epätasapainossa ohjearvon mukaiseen 28 tuntiin.

Opiskelijat olivat varsin tyytyväisiä palautteenantomahdollisuuksiinsa ja kokivat kykenevänsä priorisoimaan opintojaan. Opiskelijat eivät kuitenkaan kokeneet antamansa palautteen varsinaisesti vaikuttavan opiskelun järjestelyihin ja siten heidän omiin opiskeluihinsa.

Vastauksissa suurimmiksi vaikuttaneiksi muuttuviksi tekijöiksi nousivat asumismuoto, siviilisääty, kurssi sekä ikä. Myös kotipaikkakunnalla ilmeni vaikutusta eräisiin mitattuihin seikkoihin.

## 9. JOHTOPÄÄTÖKSET

Kadettien opiskelun kuormittavuudesta puhuttaessa tulee muistaa kadetin erityisasema ammatillista tutkintoa suorittavana yliopisto-opiskelijana, joka työskentelee pääasiassa virka-aikana yhtenätoista kuukautena vuodessa ja oletusarvoisesti viitenä päivänä viikossa. Samoin on muistettava kadettiopiskelijan erilainen asema muun muassa taloudelliselta kantilta. Puolustusministeriön päivärahan tulisi olla riittävä päivittäisten maksujen kattamiseen.

Vaikka kadetin tilanne sinällään, ainakin oletettavasti, onkin suhteellisen hyvä, altistuu kadetti silti opiskelussaan samankaltaisille kuormitustekijöille kuin muutkin opiskelijat tai nuoret työssäkävijät.

Kadettien opiskelun kuormittavuuden suurimmiksi tekijöiksi voidaan nostaa opintojen järjestelyt, opinnoista tiedottaminen ja vaikutusmahdollisuuksien vähäisyys opintoihin. Opintojen stressaavuus eli niiden muodostuminen sellaisiksi, että opiskelija kokee vaatimukset ja työmäärän suurena ja omat vaikutusmahdollisuutensa pienenä on erittäin huono asia työssä jaksamisen kannalta. Opiskelun suunnitteluun ja toteutukseen suunnitteluun osallistumisen mahdollistaminen sekä kerätyn palautteen hyväksikäyttö opetusta suunniteltaessa saattaisi nostaa opiskelijoiden vaikutusmahdollisuuksien tuntua ja siten edistää työssä jaksamista.

Haastaviksi asioiksi kadetit kokivat suhteen oppilaitoksen ja siviilielämän välillä. Kadetin opiskelun kokonaisvaltaisuus ja siihen yhdistettynä opintojen muuntuva toteutustapa aiheuttavat haasteita opiskelijan elämään. Esimerkiksi puolison tai läheisten siviiliystävien suhtautuminen opintojen toteutukseen saattaa johtaa epätoivottuihin lopputuloksiin. Oppilaitoksen ymmärrys myös koulun ulkopuolisen elämän tärkeydestä on oleellisessa

osassa, jotta opiskelijalle voidaan tarjota mahdollisuuksia myös koulun ulkopuolisen elämän hoitoon.

Kadettien opiskelun kuormittavuutta selkeästi laskeviksi seikoiksi voitaneen todeta vahvat ja hyvälaatuiset ihmissuhteet, pitkäaikisessa seurustelusuhteessa tai avioliitossa olleiden kuormittuneisuus oli selkeästi muita alhaisempaa. Samoin asumismuodolla oli erityinen merkitys kuormittavuuden tunnteen laskussa ja sitä kautta työssä jaksamisessa. Voidaan todeta yhteenvedon omaisesti, että itse valitussa isenäisessä asuinpaikassa asuvilla kuormittuneisuus ja stressaantuminen oli muita pienempää ja oman ajankäytön hallinta parempaa. Maanpuolustuskorkeakoulun tarjoama majoitus tarjoaa harvoille ihmisille aidosti kodinomaista asumismuotoa ja siten esimerkiksi taloudellisista seikoista johtuen joudutaan tyytymään toisarvoisiin asumismuotoihin. Oppilaitoksen kyky tukea opiskeljan asumista entistä paremmin saattaisi omalta osaltaan edistää työssä jaksamista.

Vastauksissa oli havaittavissa myös vanhemman ikäluokan erilainen kuormittuneisuus. He kokivat opintojen olevan sekä henkisesti, että kokonaisuudessaan vähemmän kuormittavaa kuin muut ikäluokat. Vanhin ikäluokka koki kuitenkin muita suurempaa tarvetta fyysisen kunnon tukemiselle. Tässä voi olla nähtävissä joko muutaman vuoden mukanaan tuoma vaikutus ihmisen fyysisen kunnon säilymisessä tai muutaman ikäluokan aikana tapahtunut muutos fyysisen kunnon ylläpitoon olevassa suhteessa.

Kaiken kaikkiaan voitaneen todeta opiskelun Maanpuolustuskorkeakoululla olevan varsin moniulotteisia myös työssä jaksamisen osalta. Erilaisten ihmisten erilaiset elämäntilanteet saavat aikaan varsin sekalaisen joukon, jonka osalta voitaneen löytää selkeiksi työssä jaksamista tukeviksi seikoiksi omavalinteisen asumisen ja hyvät ja toimivat ihmissuhteet. Selkeimmiksi tukea vaativiksi seikoiksi voitaneen nostaa työn organisoinnin ja vaikutusmahdollisuuksien parantaminen.

## LÄHTEET JA KIRJALLISUUS

Kallio, E. 2002. Opintojen tukaluus ja onni –yliopisto-opintojen kuormittavuus. Jyväskylä:Jyväskylän yliopistopaino.

Työministeriö, Nuorten aikuisten työssä jaksaminen, 2003.

Sosiaali- ja terveysministeriö, Psykososiaalisen työympäristön arvioiminen, 2002

Sotatieteellisten perustutkintojen uudistuksen raportti, 2006.

Immonen, K-M. 2005. Kuormittavuus opinnoissa. Tampere: Tampereen ammattikorkeakoulun julkaisuja.

## LIITTEET

Kysymyssarja

Liite 1

Vastaukset kysymyssarjaan

Liite 2



## Kysymyssarja

### Taustatiedot

1. Opiskelen kadettikurssilla
  - a. 94. / 77.
  - b. 95. / 78.
  
2. Kuulun ikäryhmään
  - a. 19-21
  - b. 21-24
  - c. yli 24.v
  
3. Olen kotoisin
  - a. Etelä-Suomesta
  - b. Länsi-Suomesta
  - c. Itä-Suomesta
  - d. Keski-Suomesta
  - e. Pohjois-Suomesta
  
4. Siviilisäätyni on
  - a. naimaton
  - b. avoliitto
  - c. avioliitto
  - d. seurustelusuhde (alle 1 vuosi)
  - e. seurustelusuhde (yli 1 vuosi)
  
5. Aiempi koulutaustani on
  - a. ammattikoulu
  - b. lukio

Kadetti Ilkka Soinisen tutkielman liite 1

- c. opintoja ammattikorkeakoulussa tai yliopistossa
  - d. tutkinto ammattikorkeakoulussa tai yliopistossa
6. Hakeudu in Maanpuolustuskorkeakouluun
- a. sukuvelvoitteiden takia
  - b. kokeilunhalusta
  - c. kutsumuksen vuoksi
  - d. käytännön syistä (esim. valmistuminen virkaan)
  - e. ei mikään näistä
7. Olen huoltajana lapsille
- a. kaksi tai enemmän
  - b. yksi
  - c. minulla ei ole lapsia
8. Asun
- a. omistus- tai vuokra-asunnossa opiskelupaikkakunnalla
  - b. omistus- tai vuokra-asunnossa muualla kuin opiskelupaikkakunnalla
  - c. vanhempieni luona
  - d. korkeakoulun asuntolassa omasta halusta
  - e. korkeakoulun asuntolassa pakon edessä
9. Teen opiskelun ohella töitä
- a. säännöllisesti
  - b. toisinaan
  - c. en teet töitä
10. Taloudellinen tilanteeni on erittäin hyvä

Sosiaalinen kuormitus

- 11. Minulla on luotettavia ystäviä koulun ulkopuolella
- 12. Kaikenkaikkiaan viihdyn Maanpuolustuskorkeakoulussa hyvin
- 13. Olen erittäin tyytyväinen omiin ystävyssuhteisiini

Kadetti Ilkka Soinisen tutkielman liite 1

14. Opiskelun järjestelyt hankaloittavat ihmissuhteiden hoitoani
15. Opiskelupaikassani ymmärretään sosiaalisen elämän tarpeet opintojen ohella
16. MPKK:n epävirallinen organisaatio tukee opiskeluani
17. Siviilimaailma ei ymmärrä opintojeni laatua
18. Joudun arvottamaan opiskelun joidenkin siviilielämän velvoitteideni yläpuolelle
19. Mielestäni tärkein henkisen tuen antaja on
  - a. puoliso
  - b. vanhemmat
  - c. ystävät koulun ulkopuolella
  - d. ystävät koulussa
  - e. esimiehet
  - f. sosiaalituen henkilöt (sotilaspastori, sosiaalikirjuri)
  - g. ei mikään näistä / joku muu

Fyysinen kuormitus

20. Opinnoissani on sopivissa määrin staattista istumatyötä ja fyysistä suoriutumista
21. Opinnoissani tuetaan riittävästi liikkumista
22. Aikani riittää sekä fyysisen, että psyykkisen kunnon ylläpitämiseen
23. Opintojen ohella kunnon ylläpitoon on varattu riittävästi virka-aikaa

Tiedollinen kuormitus

24. Pystyn käsittelemään kaiken saamani uuden tiedon (määrällisesti)
25. Pystyn käsittelemään kaiken saamani uuden tiedon (laadullisesti)
26. Kuormittavin opiskelumuoto on
27. Vähiten kuormittava opiskelumuoto on
28. Yleisin opiskelumuoto on
  - a. lähiopetus (massaluennot)
  - b. pienryhmäopetus
  - c. omatoiminen opiskelu
  - d. ryhmätyöt/projektit
  - e. raportit/esseet

Kadetti Ilkka Soinisen tutkielman liite 1

29. Mikä seuraavista osa-alueista on tiedollisesti hankalin omaksua?
- a. Sotahistoria
  - b. Sotatekniikka
  - c. Taktiikka
  - d. Strategia
  - e. Sotilaspedagogiikka
  - f. Johtaminen

Psykososiaalinen työympäristö

Perustehtävät

30. Mielestäni opiskelu Maanpuolustuskorkeakoulussa on
- a. passiivista (liukuhihnatyö)
  - b. stressaavaa (vaatimukset suuret, vaikutusmahdollisuudet vähäiset)
  - c. aktiivista (johtotehtävät tai asiantuntijatyö)
  - d. alikuormittavaa (vaatimukset vähäiset, vaikutusmahdollisuudet suuret)

Johtaminen

- 31. Saan ainelaitoksilta riittävästi tietoa opintojen suorittamisesta
- 32. Saan kurssini johtajalta riittävästi tietoa opintojen suorittamisesta
- 33. Kurssini johtaja on selvillä opiskelun todellisista pulmista
- 34. Ainelaitosten johtajat on selvillä opiskelun todellisista pulmista
- 35. Opintopisteen laajuus on yhdenvertainen eri ainelaitosten välillä (vaadittu työmäärä saman tasoinen)
- 36. Yhden opintopisteen ansaitsemiseen käytetty työmäärä vastaa saavutettuja opintopisteitä (noin 28 tunnin työskentely / opintopiste)
- 37. Kurssien sisältö vastaa pedagogisia käsikirjoituksia
- 38. Mielestäni lähiopetukseen varattu aika käytetään tehokkaasti hyödyksi
- 39. MPKK:n virallinen organisaatio tukee opiskelua

## Kadetti Ilkka Soinisen tutkielman liite 1

### Yksilöllinen käyttäytyminen

40. Opiskelu Maanpuolustuskorkeakoululla on minulle henkilökohtaisesti merkityksellistä (koen opiskelun MPKK:lla henkilökohtaisesti tärkeäksi)
41. Opiskelu Maanpuolustuskorkeakoulussa on mielestäni henkisesti kuormittavaa
42. Opiskelu Maanpuolustuskorkeakoulussa on mielestäni fyysisesti kuormittavaa
43. Opiskelu Maanpuolustuskorkeakoulussa on mielestäni kokonaisuudessaan kuormittavaa

### Työn organisointi

44. Pystyn ennustamaan opintojeni etenemisen
45. Olen opintojeni osalta varma tulevaisuudestani
46. Mielestäni opintoni Maanpuolustuskorkeakoululla ovat monipuolisia
47. Pystyn vaikuttamaan valinnoillani opintojeni sisältöön
48. Pystyn itse priorisoimaan opintojani
49. Pystyn suunnittelemaan omaa ajankäyttöäni pitkällä tähtäimellä
50. Pystyn vaikuttamaan opintojeni toteutustapaan
51. Pystyn vaikuttamaan opintojeni toteutukseen jo suunnitteluvaiheessa

### Yhteistyö

52. Minulla on luotettavia ystäviä Maanpuolustuskorkeakoulussa
53. Opettajat ottavat antamani palautteen huomioon kehittäessään omaa toimintaansa
54. Antamani palaute vaikuttaa opintojen järjestelyihin
55. Pystyn antamaan palautetta opinnoistani

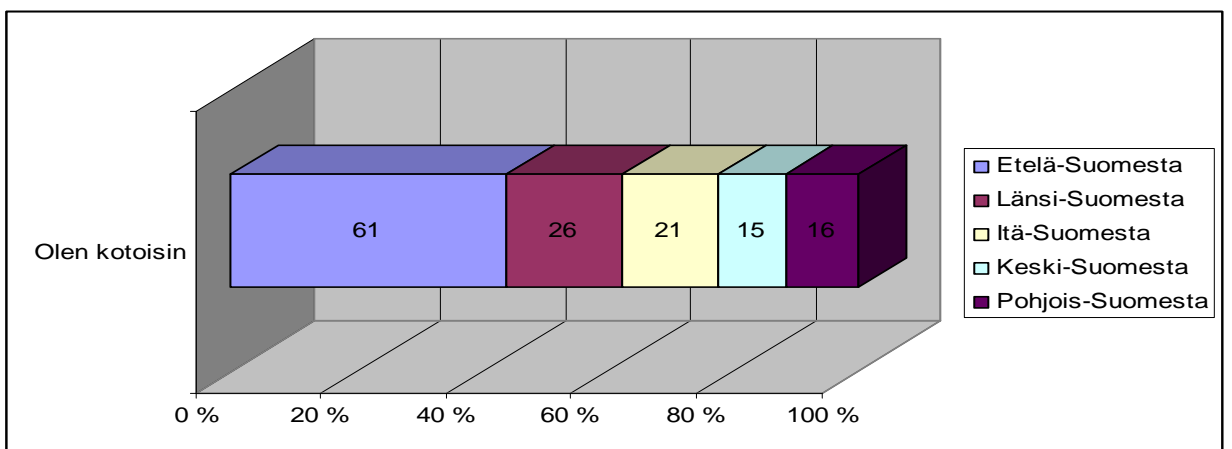
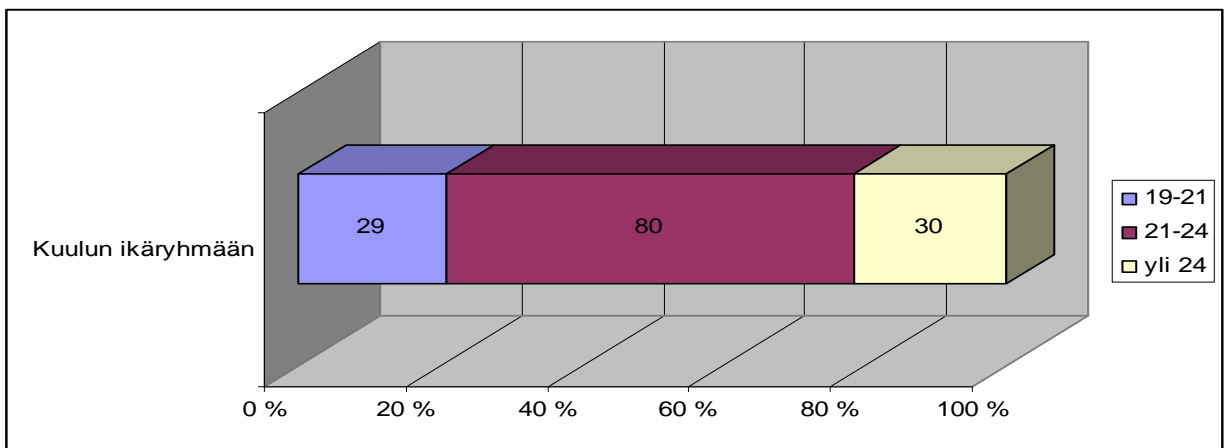
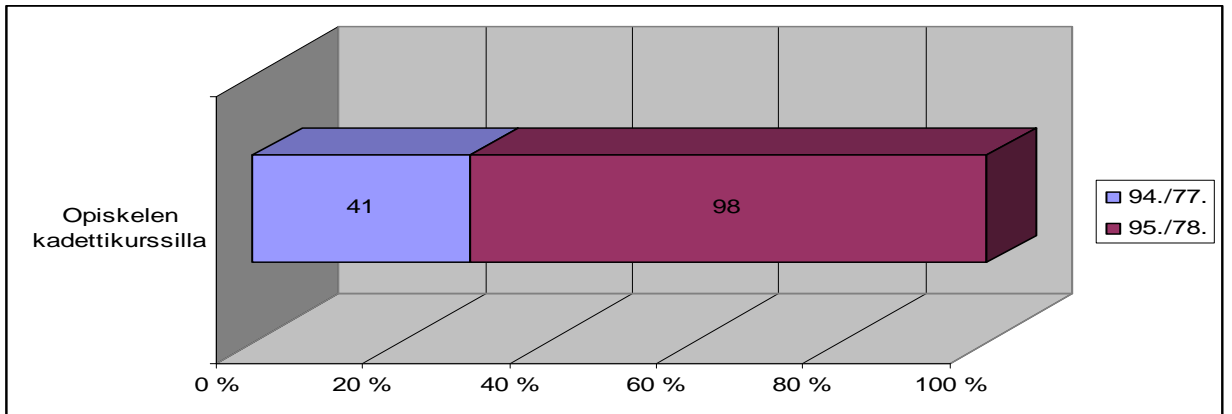
### Työn ja vastuun jako

56. Ainelaitokset ja kurssini johtaja ovat opintojen suorittamisesta samalla linjalla

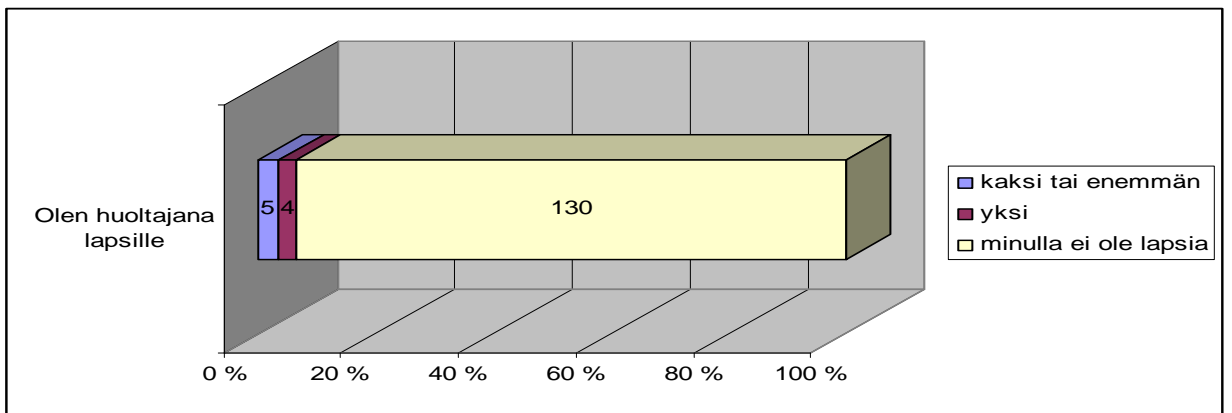
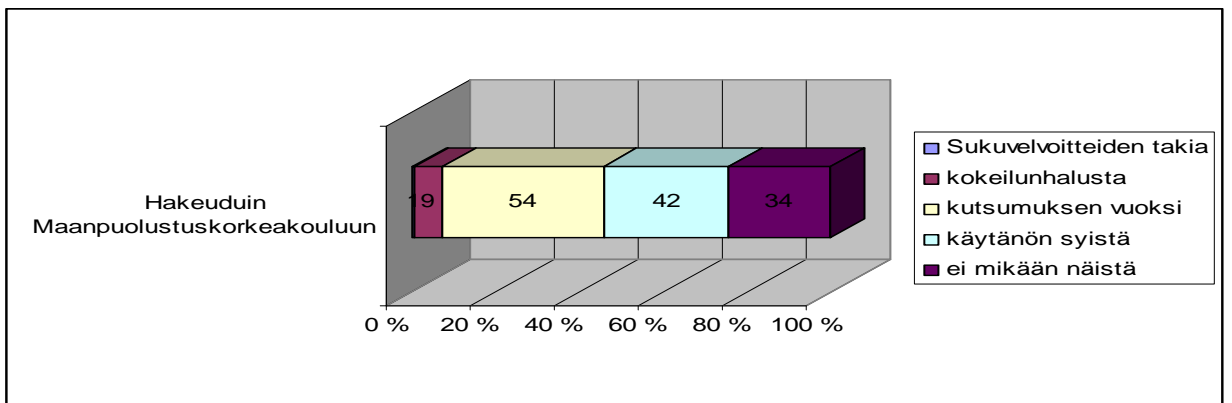
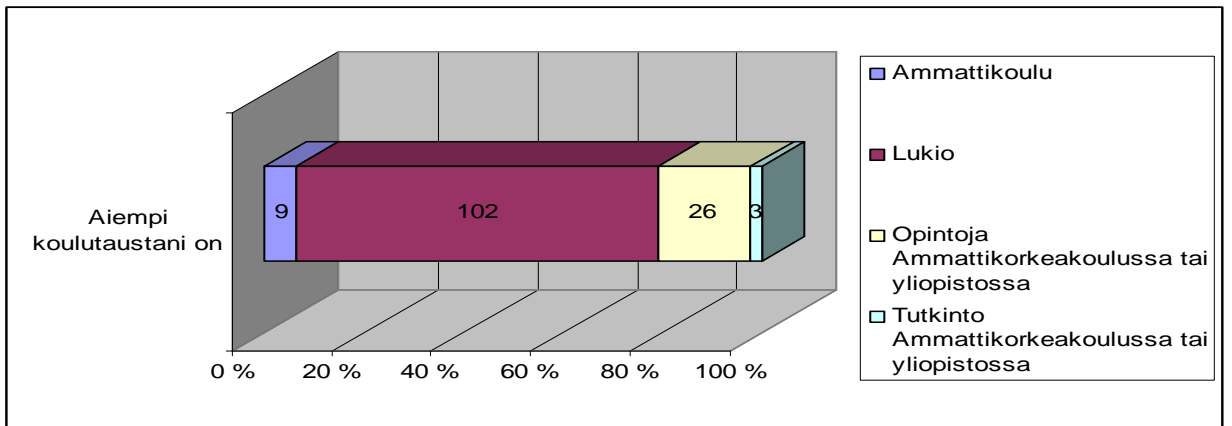
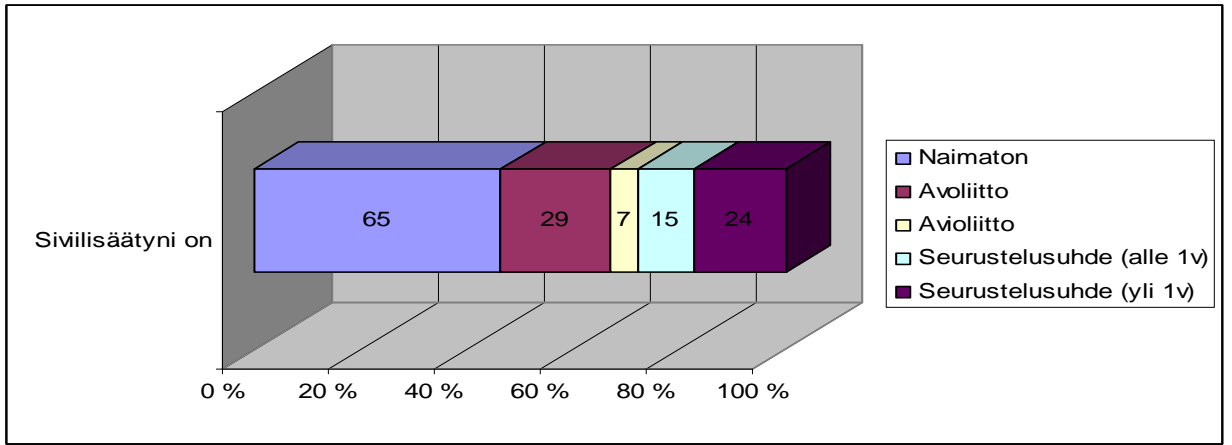
## Vastaukset

Liitteessä 2 esitetään koko vastaajajoukon vastaukset diagrammeina. Vastaajia oli kysymyksestä riippuen 139:stä 111:sta.

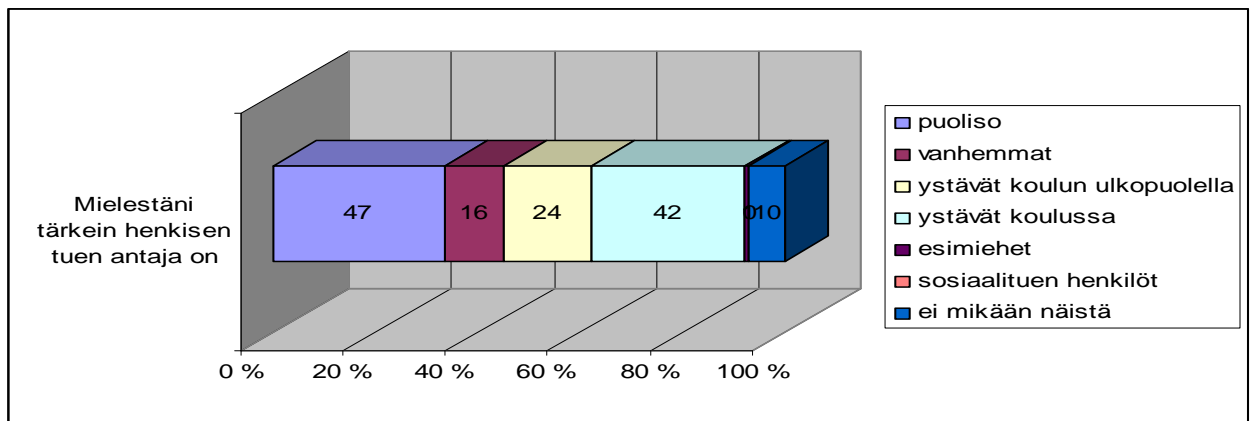
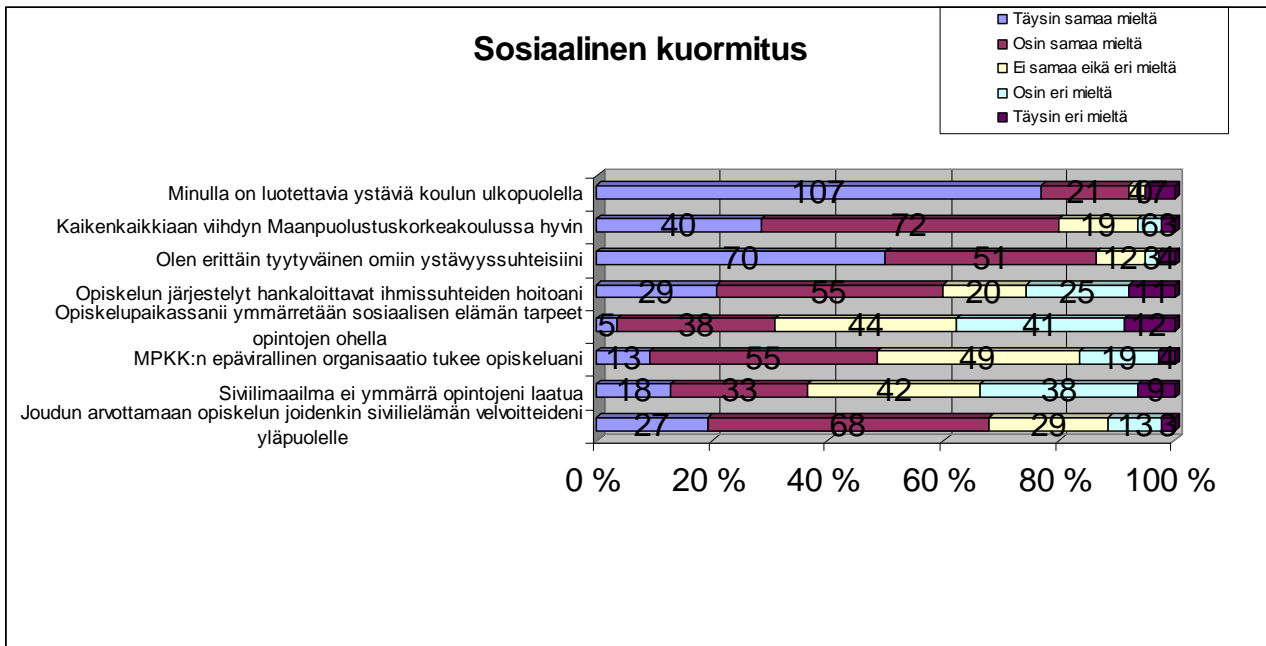
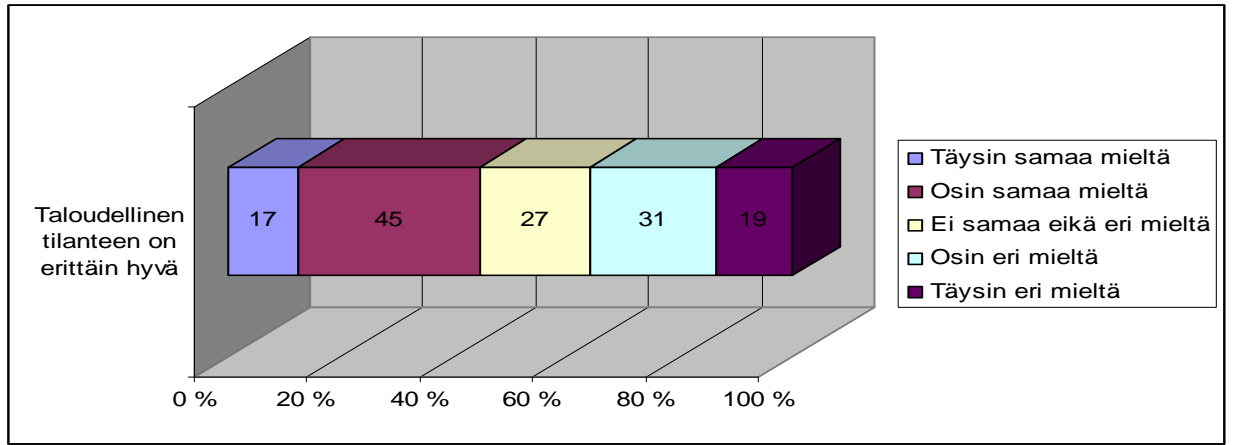
### Taustatiedot



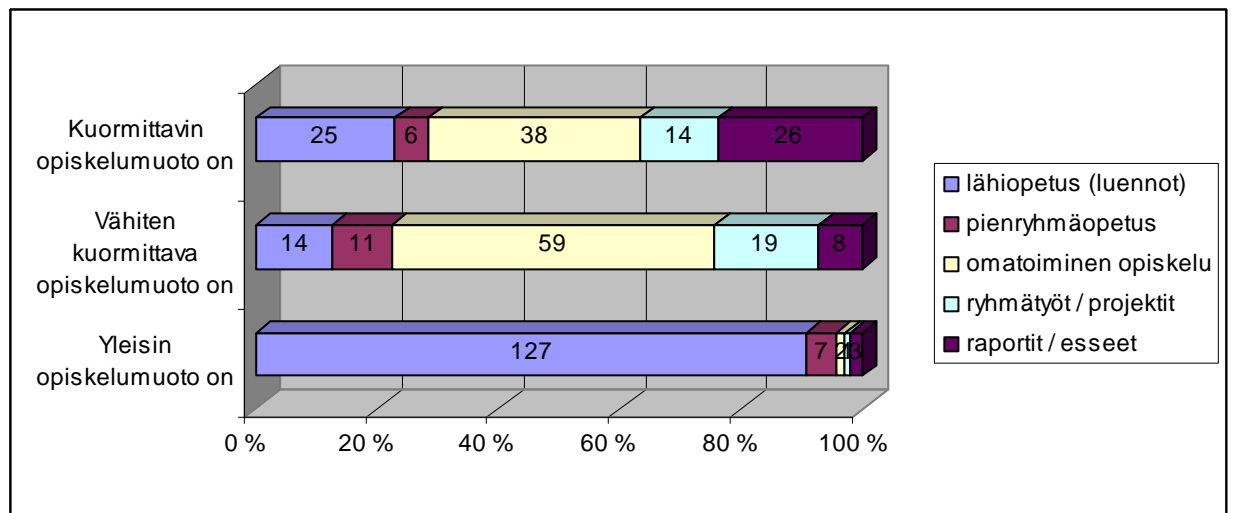
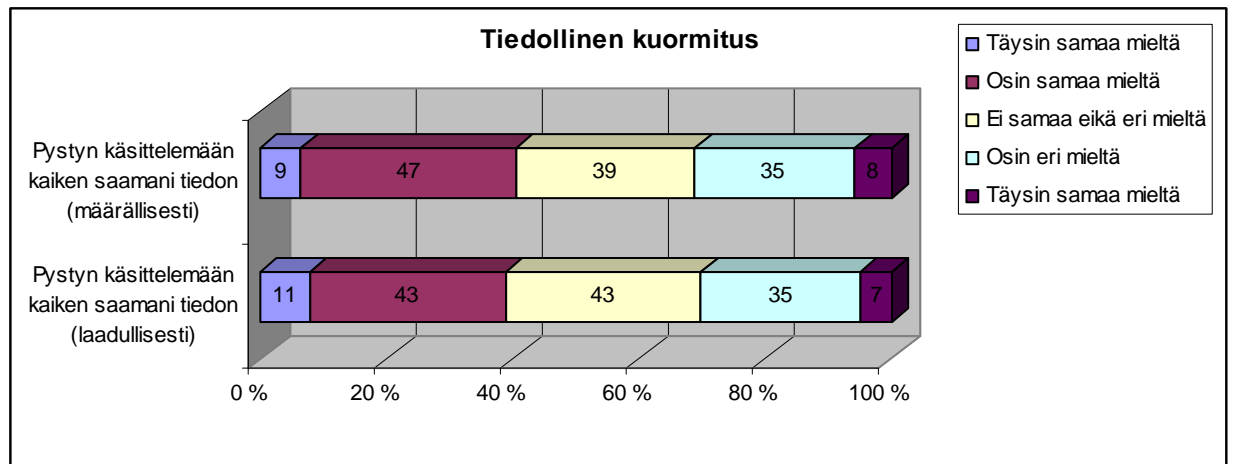
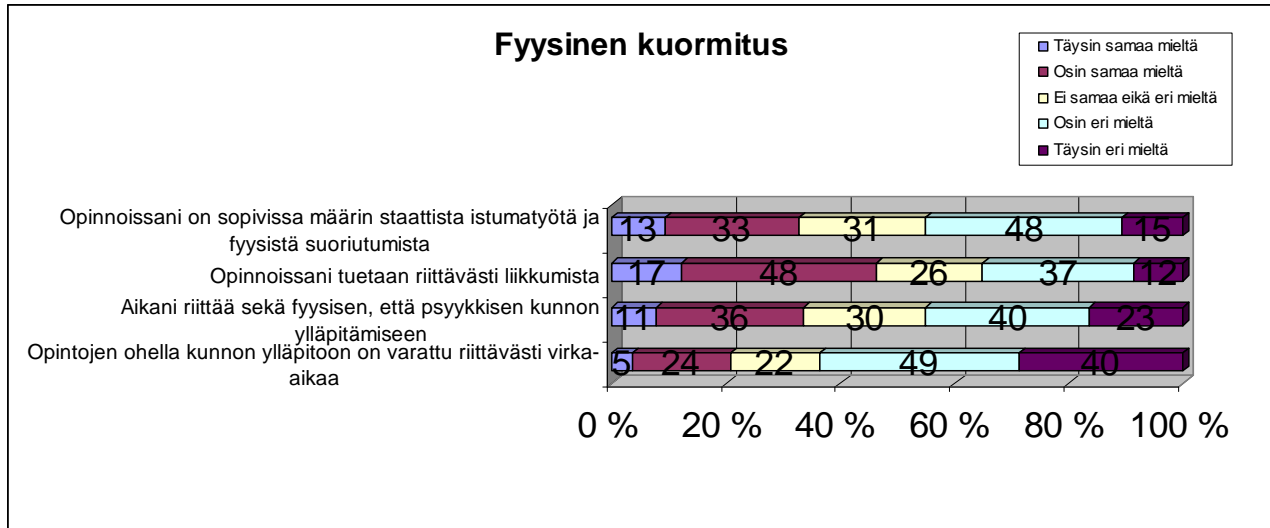
Kadetti Ilkka Soinisen tutkielman liite 2

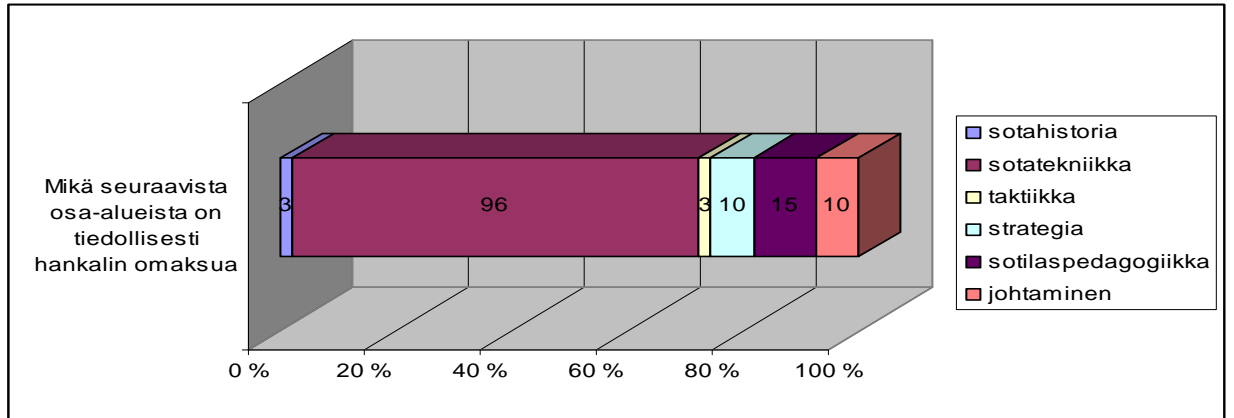


Kadetti Ilkka Soinisen tutkielman liite 2

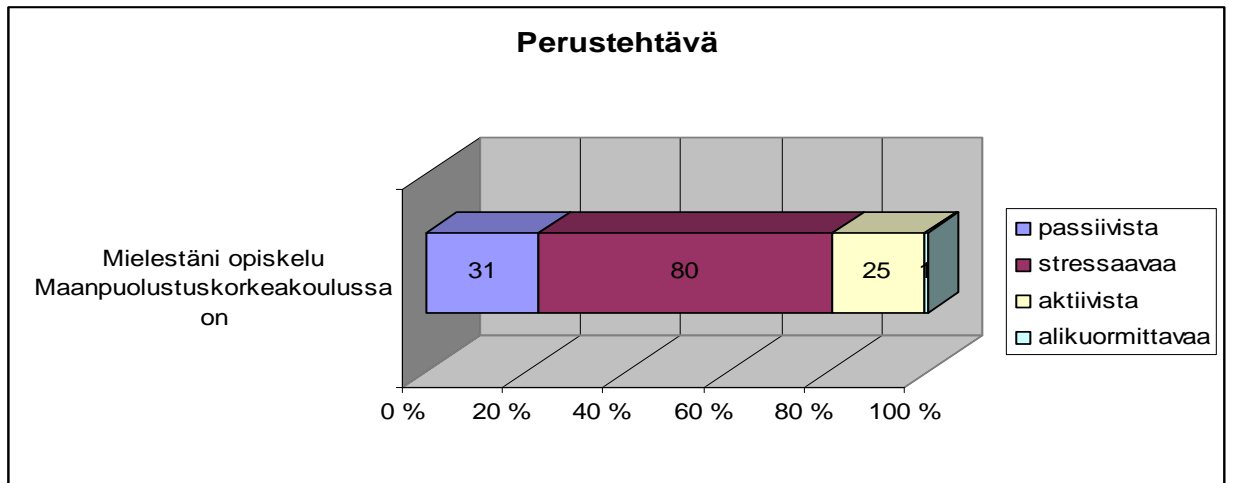




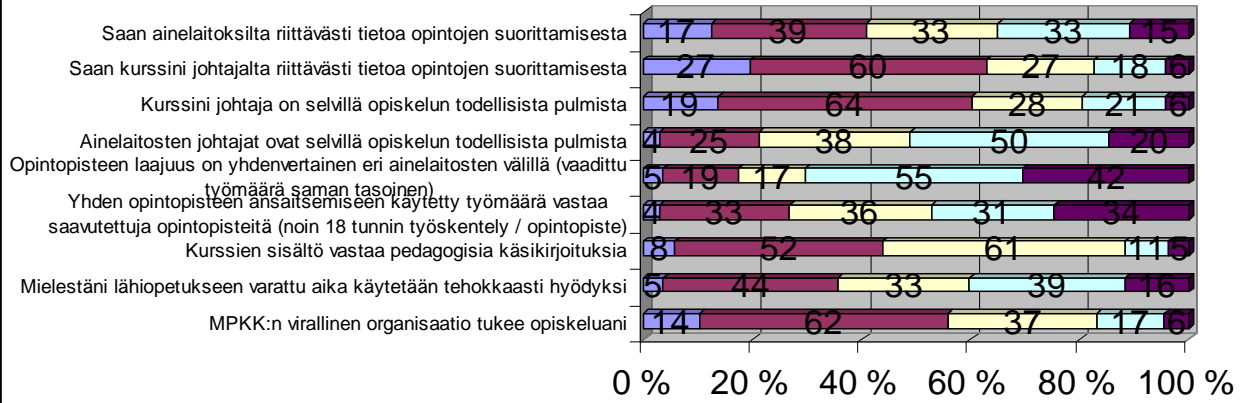
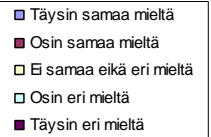




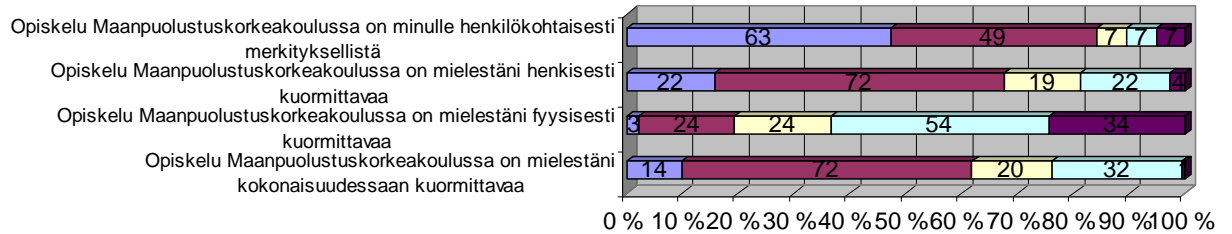
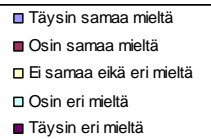
### Psykososiaalinen työympäristö



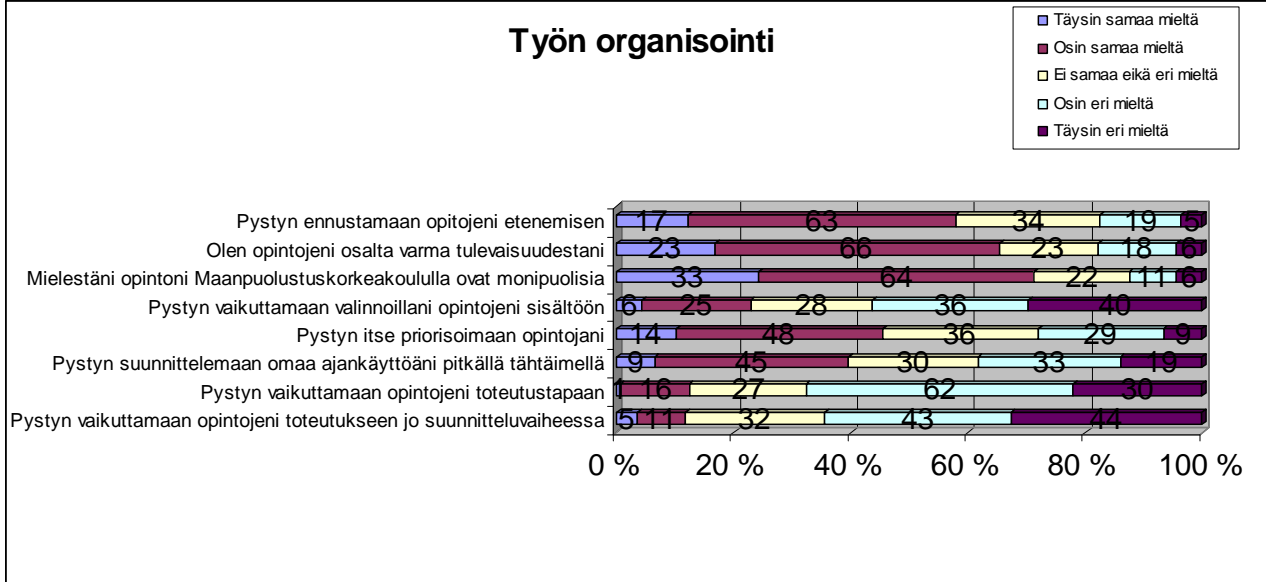
## Johtaminen



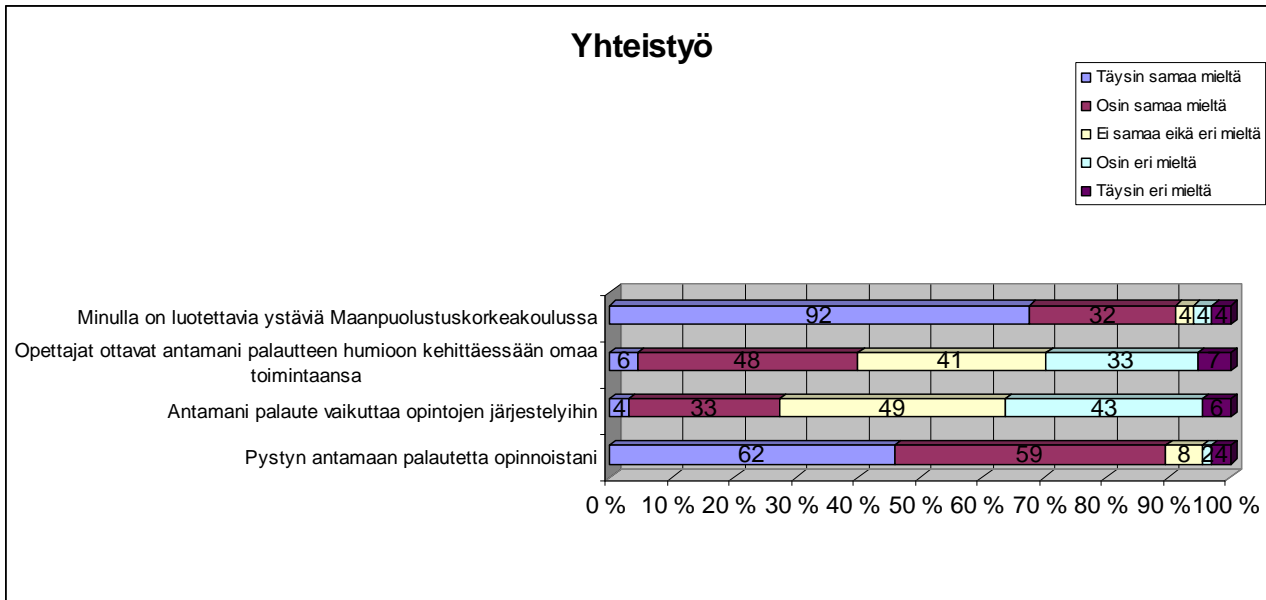
## Yksilöllinen käyttäytyminen



## Työn organisointi



## Yhteistyö



## Työn ja vastuun jako

